

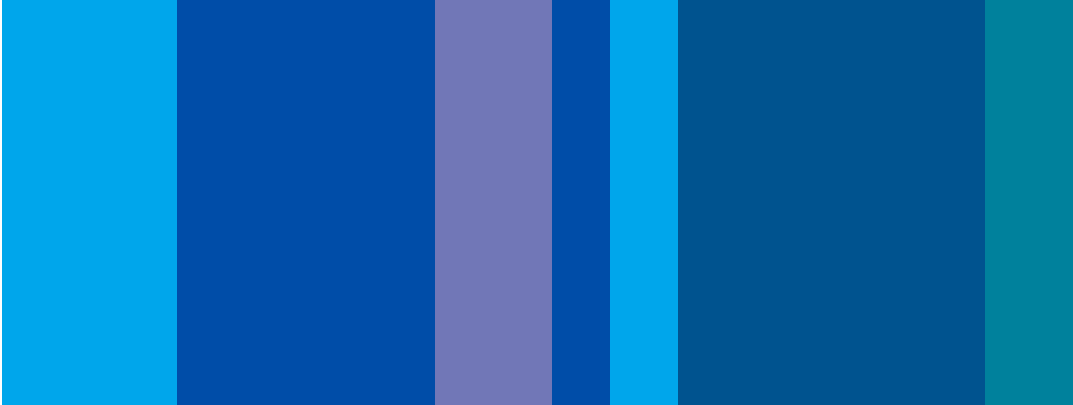

2007 EWI-Speurgids

Samenspel tussen Economie, Wetenschap
en Innovatie voor een betere samenleving

Vlaamse overheid

Woord vooraf

Met plezier stel ik u deze eerste uitgave voor van de EWI-Speurgids, de opvolger van de Speurgidsen Wetenschap, Technologie en Innovatie.

Velen onder u zullen wellicht vertrouwd zijn met de vroegere Speurgidsen Wetenschap, Technologie en Innovatie en er informatie in gevonden hebben, zowel wat betreft cijfers en kredieten als toelichtingen, analyses, ... over het Vlaamse wetenschapsbeleid. Zij zullen in deze nieuwe EWI-Speurgids gelijkenissen zien, maar ook belangrijke verschillen.

EWI (Economie, Wetenschap en Innovatie) verenigt het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid met het economische beleid. Deze nieuwe entiteit is één van de dertien beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid na het grote vernieuwingsproject 'Beter Bestuurlijk Beleid'.

In de EWI-Speurgids vindt u net zoals in de vroegere Speurgidsen informatie over cijfers en kredieten, toelichtingen, analyses, tendensen, ... van het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid. Nieuw is natuurlijk dat u nu ook dezelfde relevante info krijgt over het economische beleid van de Vlaamse overheid. Steeds gebaseerd op de uitgavenbegrotingen van de Vlaamse overheid.

Nog een belangrijke verandering die meteen in het oog springt, is de vorm van de EWI-Speurgids. Want ondanks de toevoeging van het economieluik, is hij duidelijk dunner dan de vroegere Speurgidsen. Toch krijgt u hierdoor niet minder informatie. Integendeel, de EWI-Speurgids die u in handen hebt, wordt verder uitgediept op de website www.ewi-vlaanderen.be/speurgids. Hier kunt u snel en accuraat precieze gegevens en informatie opvragen. U kunt hier tevens de Engelse versie van de EWI-Speurgids terugvinden en bestellen. Op www.ewi-vlaanderen.be vindt u meer info over EWI en onze andere publicaties: EWI-review, EWI-studiereeks, ... Als u regelmatig een kijkje neemt op deze websites, mist u niets van onze updates en actua.

Kortom, met deze gids en de websites speurt u moeiteloos alles over EWI op.

Ten slotte wil ik de vele medewerkers aan deze uitgave van harte danken. Zonder hun input had deze EWI-Speurgids niet tot stand kunnen komen.

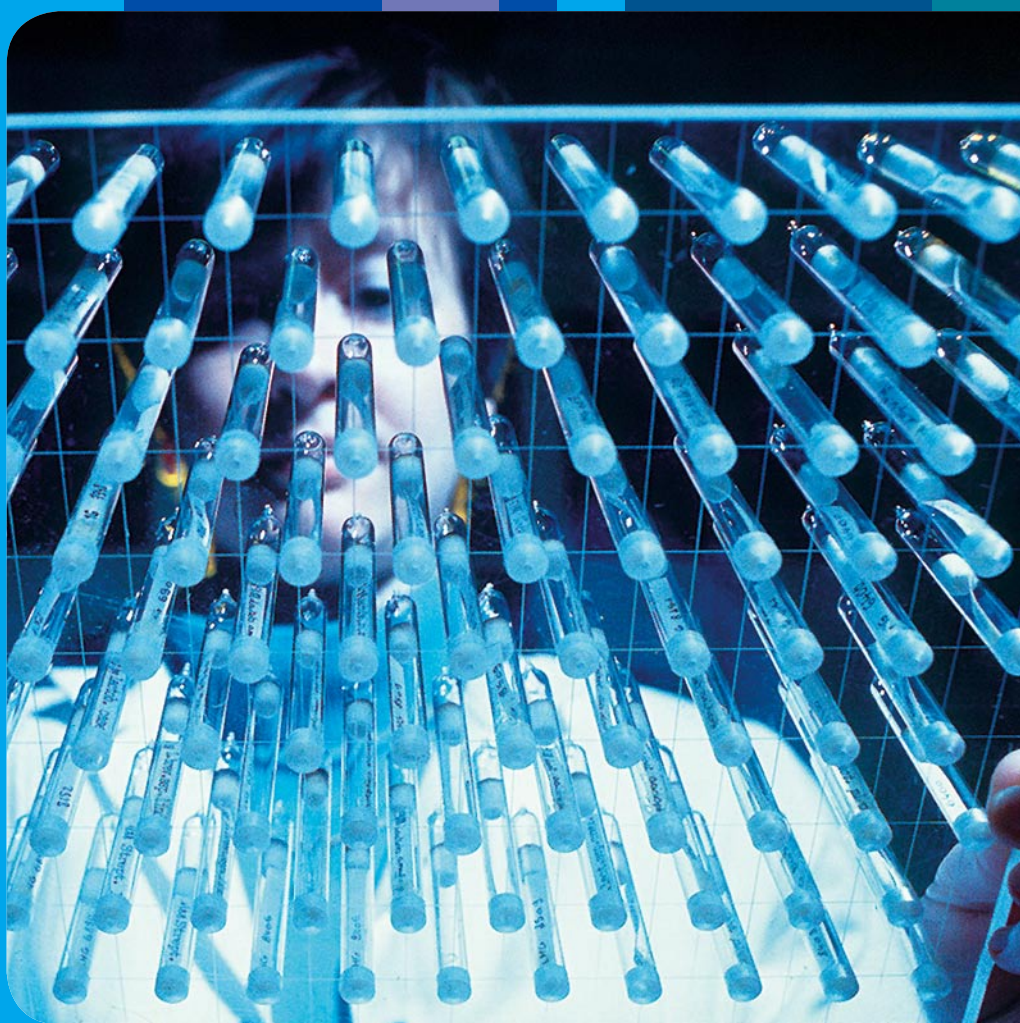
Rudy Aernoudt
Secretaris-generaal

Inhoudsopgave

Woord vooraf	
Inhoudsopgave	3
Deel 1 - Situering EWI-Speurgids	5
Deel 2 - EWI: samenspel tussen economie, wetenschap en innovatie	9
Hoofdstuk 2.1 Economisch Beleid 2007	10
2.1.1. Algemeen Economisch beleid	10
2.1.2. Economisch ondersteuningsbeleid	11
2.1.3. PMV, LRM en VPM	15
Hoofdstuk 2.2 Wetenschaps- en innovatiebeleid 2007	17
2.2.1. Wetenschapsbeleid domein EWI	20
2.2.2. 'Eigenlijk wetenschapsbeleid'	26
2.2.3. Horizontaal wetenschapsbeleid	28
2.2.4. Analyse van het wetenschaps- en innovatiebeleid	30
Deel 3 - O&O-overheidsuitgaven - uitbouw kennisgebaseerde economie	39
Hoofdstuk 3.1 Vlaanderen	41
Hoofdstuk 3.2 Internationale vergelijking van de overheidsinspanningen voor O&O (GBAORD)	43
Slotbeschouwingen	45
Gebruikte afkortingen	46
Medewerkers	47
Colofon	48

Situering EWI-Speurgids

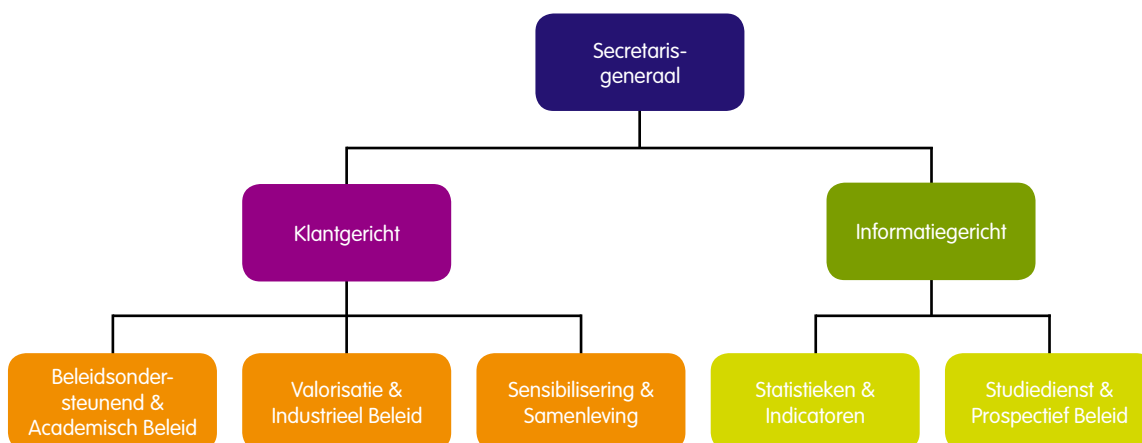
Deel 1

Het grote vernieuwingsproject van de Vlaamse overheid leidde tot het ontstaan van dertien beleidsdomeinen. Elk beleidsdomein heeft dezelfde hoofdstructuur: een departement, een strategische adviesraad, managementondersteunende diensten (MOD) en agentschappen (IVA's, intern verzelfstandigde agentschappen en EVA's, extern verzelfstandigde agentschappen).

EWI-kerndepartement: drie klantgerichte en twee informatiegerichte entiteiten.

Figuur 1. Organigram kerndepartement EWI

Het departement bestaat daarnaast ook uit vijf thematische entiteiten: Organisatiebeheersing en Externe Relaties, Mobiliteit Privé en Overheid, Begroting, Communicatie en ten slotte Europa, Internationaal, Federaal en Interregionaal.

De EWI-Speurgids werpt een licht op het economische beleid en het wetenschaps- en innovatiebeleid van de Vlaamse overheid in 2007:

welke kredieten staan ingeschreven in de begroting? Welke zijn de bijhorende beleidsaccenten, geplande activiteiten, ...? Wat is VLAO? Hermesfonds? Wat zijn hun activiteiten? Daarnaast komen ook de 'buitenbeentjes' van het beleidsdomein EWI kort aan bod: de EVA's Participatiemaatschappij Vlaanderen NV (PMV), Limburgse Reconversie maatschappij NV (LRM) en Vlaamse Participatiemaatschappij NV (VPM). Meer informatie over de items in deze uitgave vindt u via de uitgebreide zoekfunctie op de website www.ewi-vlaanderen.be/speurgids.

In verband met het economische beleid van het beleidsdomein EWI (zie verder hoofdstuk 2.1) worden bepaalde kredietlijnen beheerd door het kerndepartement, andere door het IVA Agentschap Economie. Het wetenschaps- en innovatiebeleid bestaat uit het zogenaamde 'eigenlijke wetenschapsbeleid': de programma's wetenschaps- en innovatiebeleid van EWI, aangevuld met de programma's hoger onderwijs uit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Het horizontale wetenschapsbeleid (zie verder hoofdstuk 2.2) zit verspreid over de andere beleidsdomeinen (zie verder 2.2.3.)

EWI: samenspel tussen
economie, wetenschap
en innovatie

Deel 2

Hoofdstuk 2.1

Economisch Beleid 2007

Het Vlaams Economisch overheidsbeleid behelst twee luiken: het Algemene Economische Beleid en het Economische Ondersteuningsbeleid. Beide beleidslijnen, in de Vlaamse uitgavenbegroting voorkomend onder de begrotingsprogramma's 51.1 en 51.2, worden hieronder bondig toegelicht.

2.1.1. Algemeen Economisch Beleid

Strategische doelstellingen

De hoofddoelstellingen van het Algemeen Economisch Beleid zijn:

- de ontwikkeling van het Vlaamse economische weefsel op een proactieve en geïntegreerde wijze aanzwengelen;
- ondernemen aantrekkelijker maken voor bestaande en nieuwe doelgroepen, waarbij het vigerende overheidsoptreden permanent wordt geëvalueerd en bijgestuurd.

Daarnaast heeft het programma Algemeen Economisch Beleid als neven doelstelling het bedrijfsleven en de consumenten bewustmaken van de noodzaak om te streven naar kwaliteit.

Kredieten 2007

Het totale krediet 2007 van het programma Algemeen Economisch Beleid (begrotingsprogramma 51.1) bedraagt 25,928 mln. EUR. In onderstaande tabel worden de kredietlijnen ervan opgesomd. Het zwaartepunt ligt bij de dotaties aan het VLAO (13,258 mln. EUR) en aan de SERV (6,658 mln. EUR). Deze twee kredietlijnen worden hieronder kort toegelicht.

Tabel 1. Kredietlijnen programma
Algemeen Economisch Beleid 2007

BA	Krediet (mln. EUR)	Omschrijving	Entiteit
41.04	13,258	Dotatie aan het VLAO	Departement
41.01	6,658	Dotatie aan de SERV	Departement
11.02	0,004	Vergoedingen aan de regeringscommissarissen bij de VPM, Gimvindus en de Limburgse Reconversie maatschappij	Departement
11.03	0,066	Salarissen van de regeringscommissarissen bij de VPM, Gimvindus en LRM	Departement
12.01	0,252	Specifieke werkingskosten inzake het economisch beleid met inbegrip van onder meer honoraria, uitgaven tot aanmoediging van de ondernemingsinvesteringen en uitgaven met betrekking tot economische manifestaties	Agentschap Economie
12.04	0,097	Uitgaven voor allerlei interregionale economische samenwerkingsverbanden	Agentschap Economie
12.22	0,806	Uitgaven voor communicatie-initiatieven met betrekking tot het economisch beleid	Agentschap Economie
12.23	0,350	Middelen ter financiering van de opdrachten en samenwerkingsovereenkomsten met de POM's	Departement
12.41	2,165	Specifieke informaticakosten IVA Agentschap Economie: projectkosten	Agentschap Economie
33.02	1,000	Subsidie aan de vzw Vlaamse jonge ondernemingen	Agentschap Economie
33.06	0,372	Subsidies aan de vzw Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg	Agentschap Economie
41.06	0,900	Subsidiering van de erkende regionale samenwerkingsverbanden	Agentschap Economie
TOTAAL	25,928		

Het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO)

De dotatie voor het begrotingsjaar 2007 van de Vlaamse overheid aan het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) bedraagt 13,258 mln. EUR (BA 41.04). 2007 is het eerste volledige werkingsjaar voor het nieuwe agentschap. De doelstelling van VLAO is dat alle ondernemingen en ondernemers met hun vragen terecht kunnen bij één aanspreekpunt en dat op zijn beurt de ondernemingen en ondernemers op een efficiënte en bedrijfsvriendelijke manier tegemoetkomt en/of naar de juiste kanalen binnen de Vlaamse overheid doorverwijst.

OPRICHTING

Het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) werd opgericht bij decreet van 7 mei 2004. De Vlaamse Regering keurde in mei 2005 de visienota 'implementatie van de geïntegreerde loketfunctie en het accountmanagement' van het Vlaams Agentschap Ondernemen goed. Beide teksten vormen het beleidskader van het nieuwe agentschap. Op 16 december 2005 keurde de Vlaamse Regering het inwerkingtredingsbesluit voor de oprichting van het VLAO goed. Sinds 1 april 2006 is het VLAO ook in de praktijk operationeel. Het VLAO neemt een aantal taken van het vroegere VIZO en van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen over.

MISSIE

De missie van het VLAO luidt volgens voormeld oprichtingsdecreet: "Het duurzame ondernemerschap in Vlaanderen stimuleren en faciliteren door te functioneren als een laag- en breeddrempelig contactpunt voor kandidaat-ondernemers, ondernemers, en ondernemingen in een partnerschap met de sociaaleconomische middenveldorganisaties. Het agentschap staat in voor een proactieve dienstverlening aan kandidaat-ondernemers, ondernemers en ondernemingen zodat in elk van de provincies het basistakenpakket¹ permanent en actief wordt gewaarborgd".

Voor de promotie van vormgeving werkt het VLAO onder de benaming 'DESIGN VLAANDEREN'.

KERNOPDRACHTEN

De taken van het VLAO zijn beleidsuitvoerend en omvatten:

- sensibiliseren en stimuleren;
- eerstelijnsadvies en doorverwijzen;
- accountmanagement;
- het opzetten en beheren van samenwerkingsverbanden met alle actoren op het vlak van ondernemen in Vlaanderen;
- promotie en vormgeving (DESIGN VLAANDEREN);
- bedrijfsbegeleiding van (kandidaat-)ondernemers en ondernemingen.

Meer info is te vinden op www.vlaao.be

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) is het overleg- en adviesorgaan van de Vlaamse sociale partners. In de SERV zetelen tien vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties (BB, UNIZO, VCSPPO en Voka – Vlaams Economisch Verbond) en tien vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties (ABVV, ACLVB en ACV). De SERV is in de eerste plaats hét overlegorgaan waar sociale partners elkaar ontmoeten. Ze bepalen er hun gezamenlijk standpunt en

formuleren er aanbevelingen en adviezen. De representatieve samenstelling geeft de SERV een stevige maatschappelijke verankering.

De dotatie 2007 van de Vlaamse overheid aan de SERV (BA 41.01) bedraagt 6,658 mln. EUR.

In overeenstemming met het decreet van 27 juni 1985 en het decreet van 22 maart 1990 heeft de SERV de volgende taken:

- adviesverlening: over alle belangrijke sociale en economische aangelegenheden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest bevoegd zijn, of waarbij ze worden betrokken, op eigen initiatief of op vraag van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering of een lid van de Vlaamse Regering (verplicht bij elk voorontwerp van decreet met een sociaaleconomische inslag en over het Vlaamse begrotingsbeleid);
- studie: studies over sociaaleconomische thema's met communicatie naar externe klanten, onder meer in de vorm van standpunten en aanbevelingen;
- overleg: de voorbereiding van het driedelige overleg met de Vlaamse Regering binnen het kader van het VESOC en het overleg tussen de sociale partners onderling;
- opmaak beroepsprofielen.

De SERV vervult haar opdracht vanuit haar specifieke organisatie met eigen expertise verzorgd door de Stichting Technologie Vlaanderen en diverse commissies (Vlaamse havencommissie, Vlaamse overlegcommissie Vrouwen, Commissie Goederenvervoer, Commissie Metaalverwerking, Commissie Textiel en Confectie, Commissie Welzijns- en Gezondheidszorg, Commissie Hout en Bouw, studiecmissie R. Maris).

Meer info op www.serv.be

2.1.2. Economisch Ondersteuningsbeleid

Missie

De ontwikkeling van het Vlaamse economische weefsel op een proactieve en geïntegreerde wijze aanzwengelen, het "ondernemen" aantrekkelijker maken voor bestaande en nieuwe doelgroepen, waarbij het vigerende overheidsoptreden permanent wordt geëvalueerd en bijgestuurd.

Om een optimale endogene en exogene groei te bewerkstelligen, is het voeren van een inclusief economisch beleid prioritair. Daartoe moeten in eerste instantie het economische, ruimtelijke, sociale en innovatiebeleid beter op elkaar afgestemd worden, zodat duurzame welvaart en welzijn kunnen worden gerealiseerd. De overheid ambieert een kaderscheppend beleid waarin de verschillende actoren uit de economische wereld, geïntegreerd, over voldoende ruimte beschikken om hun initiatieven te ontwikkelen. Innovatieve en creatieve initiatieven met een brede economische finaliteit worden gestimuleerd en de doorgroei van deze projecten wordt bevorderd. Over al deze aspecten moet er op een adequate manier gecommuniceerd worden met de betrokken groepen.

¹ zoals bepaald in artikel 5, §1, 1° tot 3° van het oprichtingsdecreet

Strategische doelstellingen

De missie werd vertaald in 3 strategische doelstellingen.

1. Investeringssteun als vernieuwd instrument voor het economisch voorwaardenscheppend beleid;
2. Versterking van de regionale en subregionale dynamiek, rekening houdend met de eigenheid van elke subregio;
3. Bevorderen van meer en beter ondernemerschap, zowel voor starters als voor doorgroeiers en werknemers.

Kredieten 2007

Het totale krediet 2007 van het programma Economisch Ondersteuningsbeleid (begrotingsprogramma 51.2) bedraagt 278,356 mln. EUR. In onderstaande tabel worden de kredietlijnen ervan opgesomd. Het zwaartepunt ligt bij het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid, het zogenaamde Hermesfonds, beheerd door het Agentschap Economie, met een krediet van 273,177 mln. EUR. De andere BA's vallen onder het departement EWI.

Tabel 2. Kredietlijnen programma Economisch Ondersteuningsbeleid 2007

BA	Krediet (mln. EUR)	Omschrijving	Entiteit
12.20	0,050	Studie duurzaam ondernemen	Departement
33.01	0,124	Subsidies aan het steunpunt economie	Departement
33.06	4,355	Subsidies ter bevordering van het ondernemerschap	Departement
33.09	0,600	Subsidies ter ondersteuning van ondernemingsplanwedstrijden	Departement
50.01	0,050	Subsidies voor projecten ter begeleiding en financiering van flexibele mechanismen	Departement
99.11	273,177	Vastleggingsmachtiging Fonds voor Flankerend Economisch Beleid	Agentschap Economie
TOTAAL	278,356		

Tabel 3. Beleidsinstrumenten en kredieten Hermesfonds 2007

Omschrijving	Kredieten (mln. EUR)
Economisch voorwaardenscheppend beleid	
Investeringsuitgaven	188,594
Uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen en voor de heringebruikname van industriële sites	12,500
GIS-contracten	0,075
Ruimtelijk economisch beleid	
Overheidsopdrachten in functie van continuering beleidsgericht onderzoek en het uitwerken van beleidsinitiatieven	0,500
Inkomensoverdrachten aan bedrijven en financiële instellingen (exclusief exploitatiesubsidies)	15,581
Centrummanagement en maatregelen ter versterking van de binnenstedelijke commerciële centra	0,500
Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het Vlaamse ruimtelijk-economische beleid	3,300
Ondernemerschap stimuleren	
Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap in het onderwijs	2,500
Inkomensoverdrachten aan bedrijven en financiële instellingen (exclusief exploitatiesubsidies)	44,132
Inkomensoverdrachten aan privaatrechtelijke instellingen zonder winstoogmerk	3,000
Andere uitgaven passend in het sociale, economische en regionale beleid van de Vlaamse regering	
Werkingsuitgaven	2,000
Economisch overheidsinitiatief	0,495
TOTAAL	273,177

BA 99.11 Vastleggingsmachtiging Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds)

Bij het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 werd het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds) opgericht. Dit fonds kwam in de plaats van de voormalige Fondsen voor Economische Expansie en Regionale Reconversie ("FEERR's").

Artikel 41 § 9 van dit programmadecreet stelt dat de Vlaamse regering de werking en het beheer van het Fonds regelt. Zij stelt de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden van haar

diensten ter beschikking van het Fonds en kan, in overeenstemming met de ter zake geldende algemene beginselen, sommige van haar bevoegdheden delegeren aan de leidende ambtenaar die zij daartoe aanwijst.

Beleidsinstrumenten

In de begroting 2007 staat een krediet van 273,177 mln. EUR ingeschreven op de vastleggingsmachtiging (BA 99.11). In tabel 3 worden de beleidsinstrumenten ervan omschreven met de

bijhorende kredieten 2007 en ondergebracht bij de grote assen van het beleidsveld economie.

Toelichtingen

Economisch voorwaardenscheppend beleid

- **Investeringsuitgaven**

- **Investeringssteun aan KMO's in toepassing van het decreet betreffende het Economische Ondersteuningsbeleid**

Voor de nieuwe investeringssteun voor de KMO's wordt bij constant beleid een bedrag van 47,575 mln. EUR ingeschreven. Het gaat in het bijzonder om investeringsprogramma's die via het systeem van de wedstrijdformule over de bedrijven worden verdeeld. Op 1 jaar tijd worden vier oproepen gelanceerd met een doorlooptijd van 1 trimester op basis waarvan de administratie na afloop het resultaat bekendmaakt. De enveloppe van 47,575 mln. EUR laat drie oproepen van ongeveer 15,858 mln. EUR toe.

- **Ecologiesteun in toepassing van het decreet betreffende het Economische Ondersteuningsbeleid**

De ecologiemaatregel werd in de loop van 2006 strenger gemaakt om vanaf 2007 te worden omgevormd tot een call systeem. Er wordt een vastleggingskrediet van 92,090 mln. EUR ingeschreven.

- **Investeringssteun aan grote ondernemingen in toepassing van het decreet betreffende het Economische Ondersteuningsbeleid**

Midden juni werd de strategische steun in zijn huidige vorm opgeheven. Vanaf 2007 zal een nieuwe maatregel tot stand komen waarin ook de ad-hocopleidingssteun vervat zit. Er wordt een krediet voorzien van 43,929 mln. EUR (incl. 30,000 mln. EUR voor de nieuwe maatregel).

Op te merken valt dat in het wetenschaps- en innovatiebeleid (zie verder 2.2) een bedrag van 30,000 mln. EUR zal worden aangewend voor initiatieven betreffende innovatie. Het betreft investeringen met O&O-karakter. Voormeld initiatief maakt dan ook deel uit van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid.

- **Uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen en voor de heringebruikname van industriële sites**

Bij constant beleid wordt voor deze maatregel een bedrag van 12,500 mln. EUR ingeschreven. Aangezien de huidige maatregel op 31 december 2006 werd opgeheven, wordt momenteel aan een nieuw systeem voor bedrijventerreinen en gebouwen gewerkt.

- **GIS-contracten**

Een krediet van 0,075 mln. EUR is in 2007 voorzien voor GIS-contracten.

Ruimtelijk economisch beleid

- **Overheidsopdrachten in functie van continuering beleidsgericht onderzoek en het uitwerken van beleidsinitiatieven**

Er moeten middelen voorzien worden voor studieopdrachten, zowel in functie van het ontwikkelen van gebiedsgerichte visies en inrichtingsconcepten voor zoekzones bedrijventerreinen als voor meer algemene ruimtelijk-economische studies, zoals de fricties tussen RO- en VLAREM-wetgeving als belemmering voor verweven locaties, het onderzoek naar vrijstellingen voor kleine

werken op bedrijventerreinen, studies naar inrichtingsconcepten, ontsluitingsknooppunten, plan-MER enz. Een krediet van 0,500 mln. EUR is hiervoor voorzien.

- **Inkomensoverdrachten aan bedrijven en financiële instellingen (exclusief exploitatiesubsidies)**

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) werd in het leven geroepen om in bepaalde gebieden bijstand te verlenen aan productieve investeringen en infrastructuur. Tijdens de programmaperiode 2000-2006 kon Vlaanderen beschikken over een totaal budget van ongeveer 253 mln. EUR. Dat waren middelen voor de medefinanciering van acties in het kader van de goedgekeurde ontwikkelingsprogramma's.

De bijstandsverlening vanuit het EFRO bedraagt maximaal 50% van de totale projectkosten. Daarnaast is minimaal een vergelijkbaar bedrag aan Vlaamse middelen vereist. Dit wordt gedragen door het Vlaams Gewest, de provincies en gemeenten, de private sector.

Van het aandeel van het Vlaamse Gewest werd het grootste gedeelte gedragen door de begroting Economie. Jaarlijks werden gemiddeld 17 mln. EUR kredieten voorzien. De resterende cofinancieringsmiddelen werden (afhankelijk van de voorziene prioriteiten en maatregelen) voornamelijk geleverd door de domeinen toerisme (gemiddeld 7 mln. EUR), infrastructuur (gemiddeld 5 mln. EUR), technologie en innovatie (gemiddeld 4 mln. EUR uit het programma Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit – zie verder 2.2) en leefmilieu (gemiddeld 3 mln. EUR).

Op 24 maart 2006 werd door de Vlaamse Regering beslist dat voor EFRO voor de volgende programmaperiode één operationeel programma wordt opgesteld voor heel Vlaanderen. Dit programma heeft betrekking op de volgende prioriteiten:

1. Stimuleren van kenniseconomie en innovatie;
2. Bevorderen van ondernemerschap;
3. Verbeteren van de ruimtelijk-economische omgevingsfactoren;
4. Bevorderen van de stedelijke ontwikkeling.

Dit programma wordt momenteel uitgewerkt. Zij zullen ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd alvorens bij de Europese Commissie te worden ingediend. Deze indiening houdt een verbintenis in tot cofinanciering.

- **Centrummanagement en maatregelen ter versterking van de binnenstedelijke commerciële centra**

Er wordt een krediet van 0,500 mln. EUR voorzien voor 2007.

- **Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het Vlaamse ruimtelijk-economische beleid**

Het voorziene krediet van 3,300 mln. EUR is noodzakelijk om het Vlaamse ruimtelijk-economische beleid te kunnen uitvoeren met als klemtoon de stimulering van:

- het aanpakken van verouderde bedrijventerreinen (herinrichtings- en revitaliserings-projecten);
- het tegengaan van veroudering door de introductie van beheer;
- het op de markt brengen van moeilijk te realiseren bedrijven-

terreinen (knelpuntterreinen waaraan specifieke studie- en proceskosten verbonden zijn).

Een verhoging van het aantal ingediende dossiers in functie van de subsidiëring van voortrajecten met het oog op een erkenning als brownfield is waarschijnlijk en noodzaakt in dat geval een verhoging van de middelen.

Daarnaast wordt er voorzien in middelen voor de realisatie van een programma van grijswatercircuits (1,800 mln. EUR). Dit bedrag steunt op de oorspronkelijke berekening van een eerste investeringsprogramma. Deze middelen kunnen indien nodig ook worden ingezet voor andere ruimtelijk-economische projecten.

Ondernemerschap stimuleren

• Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap in het onderwijs

In 2003 werd voor het eerst steun toebedeeld aan de zogenaamde brugprojecten, projecten die de brug leggen tussen het onderwijs en het bedrijfsleven maar met focus op de ondernemersvaardigheden en -attitudes (niet op de technologie en de infrastructuur gezien hiervoor de Regionale Technologische Centra (RTC's) worden ingezet). De projecten werden beoordeeld via een wedstrijdformule: met het beschikbare budget van 2,5 mln. EUR werden 17 van de 50 ingediende projecten ondersteund. Op basis van de in 2006 door de Vlaamse Regering goedgekeurde bijsturing werd in 2006 een nieuwe oproep gelanceerd voor een bedrag van 2,500 mln. EUR. Er wordt van uitgegaan dat in 2007 een soortgelijke oproep zal gebeuren waarvoor hetzelfde budget wordt voorzien.

• Inkomensoverdrachten aan bedrijven en financiële instellingen (exclusief exploitatiesubsidies)

• Ondernemerschapsportefeuille

De maatregel van de opleidings- en adviescheques werd opgevolgd door de BEA- maatregel. BEA staat voor Budget voor Economisch Advies en is de naam voor de nieuwe geïntegreerde subsidiemaatregel waarmee kleine en middelgrote ondernemingen met steun van de Vlaamse overheid de ondernemerschaps-bevorderende diensten opleiding, advies, kennis en mentorschap kunnen inkopen. Deze maatregel ging van start op 22 mei 2006. Het krediet bedraagt 42,900 mln. EUR.

• Peterschapsprojecten

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 5 september 2003 werd voorzien in een nieuw systeem voor de maatregel van de peterschapsprojecten, in die zin dat de minister bevoegd voor het economische beleid twee oproepen per jaar kan lanceren. Om nieuwe initiatieven te kunnen ondersteunen wordt 3,000 mln. EUR voorzien voor 2007. In 2006 werden 31 projecten toegekend.

Andere uitgaven passend in het sociale, economische en regionale beleid van de Vlaamse regering

• Werkingsuitgaven

Met deze kredieten worden algemene werkingskosten gemaakt, alsook contracten in het kader van overheidsopdrachten opgemaakt. Een bedrag van 2,000 mln. EUR is voorzien.

De andere kredietlijnen uit het Economisch Ondersteuningsbeleid worden hieronder bondig toegelicht.

BA 12.20 Studie duurzaam ondernemen

Dit krediet werd overgeheveld vanuit het Hermesfonds naar het departement en dient om studies in het kader van duurzaam ondernemen te financieren. Een krediet van 0,050 mln. EUR is hiervoor in de begroting ingeschreven. Het gaat om wetenschappelijke studies, zodat deze kredietlijn ook deel uitmaakt van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (cf. verder hoofdstuk 2.2).

BA 33.01 Subsidies aan het steunpunt economie

Vanaf 2007 is een tweede generatie steunpunten van start gegaan. Deze kredietlijn betreft cofinanciering voor het steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen, voor een bedrag van 0,124 mln. EUR. Zoals bij de vorige BA, gaat het ook hier tevens om wetenschappelijk onderzoek (cf. hoofdstuk 2.2).

BA 33.06 Subsidies ter bevordering van het ondernemerschap

Op deze BA staat voor 2007 een krediet van 4,355 mln. EUR ingeschreven. Deze middelen zullen worden aangewend voor de nieuwe oproep Ondernemerschap.

BA 33.09 Subsidies ter ondersteuning van ondernemingsplanwedstrijden

Dit krediet werd eveneens overgeheveld naar het departement. Op deze rubriek wordt enkel de afbetaling verricht van de op het Hermesfonds aangegane verbintenissen. Er is 0,600 mln. EUR voorzien.

BA 50.01 Subsidies voor projecten ter begeleiding en financiering van flexibele mechanismen

Dit krediet werd eveneens overgeheveld naar het departement. Er werd een krediet ingeschreven van 0,050 mln. EUR, voor de verdere opvolging van de oproep, projecten in 2007 en nieuwe initiatieven in het kader van het Kyoto-protocol.

2.1.3. PMV, VPM en LRM

De naamloze vennootschappen ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), Vlaamse ParticipatieMaatschappij (VPM) en Limburgse ReconversieMaatschappij (LRM) zijn extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's) van het beleidsdomein EWI. Hun activiteiten worden hieronder kort toegelicht.

Participatiemaatschappij Vlaanderen NV (PMV)

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen NV (PMV) heeft de rol overgenomen van GIMV als instrument voor het realiseren van het economisch overheidsinitiatief in Vlaanderen. Als zelfstandige investeringsmaatschappij neemt PMV een unieke positie in. Zij is geen bank en zij is geen administratie. PMV is een onderneming die op een zakelijke manier investeert voor het Vlaamse Gewest. **PMV is een naamloze vennootschap waarvan het kapitaal werd ingebracht door het Vlaamse Gewest. PMV maakt geen gebruik van Vlaamse overheidskredieten.**

Eenzijds kan PMV investeren als het private initiatief achterwege blijft. Private kapitaalverschaffers hebben immers vaak drempelvrees om in een onderneming of een project te stappen omdat het verwachte rendement te laag is, het risicogehalte te hoog is, of de doorlooptijd te lang is.

Wat belangrijk is voor PMV, is dat de (ondernemings-)projecten een hoog toekomstpotentieel hebben. PMV zal daarbij zoveel mogelijk streven naar cofinanciering met private partijen.

Anderzijds kan PMV investeren in projecten die kaderen binnen de opdracht van de overheid (infrastructuurvoorziening, bouw van scholen en ziekenhuizen, sociale huisvesting,...), maar waarbij de deelname van private partijen nuttig of gewenst is om:

- met minder overheidsmiddelen meer te realiseren;
- risico's te spreiden en beter te beheersen;
- projecten efficiënter aan te pakken.

De deelname van PMV biedt private partijen de garantie dat bedrijfseconomische regels worden gerespecteerd; voor de overheid biedt PMV de zekerheid dat ook over haar belangen wordt gewaakt.

Daarnaast biedt PMV de kans om een rendement te realiseren op het geld van de Vlaamse overheid. De bedoeling is daardoor het investeringspotentieel van PMV en de overheid te doen toenemen om nieuwe ambities met (eigen) middelen te kunnen realiseren. De activiteiten van PMV zijn ondergebracht in vier businessunits:

PMV-kmo

Deze businessunit is het unieke aanspreekpunt voor de financiering van kleine en middelgrote ondernemingen. Zij beheert verschillende instrumenten die het voor ondernemers gemakkelijker maken om bij private kapitaalverschaffers financiering te vinden:

ARKimedes verdubbelt het aanbod aan risicokapitaal voor jonge groei-bedrijven. Het ARKimedes-Fonds, ter waarde van 110 miljoen euro, biedt één euro extra voor elke euro die erkende private risicokapitaalfondsen (ARKIV's) investeren in een Vlaamse KMO.

De **Waarborgregeling** biedt de bank of kredietverschaffer meer zekerheid wanneer een ondernemer een krediet wil om te investeren, maar onvoldoende garanties kan voorleggen. De overheid stelt zich borg.

De **Winwinlening** moedigt particulieren via een belastingvoordeel aan om voordelig te lenen aan startende ondernemingen. Innovatieve starters met een hoog risicoprofiel en sterk groeipotentieel kunnen terecht bij het Vlaams Innovatiefonds (Vinnof) voor risicokapitaal.

CultuurInvest verleent cultuurbedrijven toegang tot risicodragend kapitaal en geeft op die manier zuurstof aan de culturele ondernemer.

Het **Fonds Vlaanderen Internationaal** helpt Vlaamse KMO's om door te stoten over de grenzen.

Het **NRC-Fonds** biedt hoogtechnologische bedrijven langetermijnfinanciering aan voor innovatieprojecten verbonden aan een specifiek eindproduct.

PMV-pps

In de businessunit PMV-pps liggen de fundamenten om aan de snel evoluerende verwachtingen van onze samenleving tegemoet te komen via publiek-private samenwerking. PMV-pps structureert kapitaalintensieve investeringsprojecten die behoren tot de opdracht van de overheid, maar waarbij de deelname van private partijen een belangrijke meerwaarde levert. Bijvoorbeeld:

- Een nieuwe Vlaamse loodsvloot
- Grote infrastructuurwerken
- Het wegwerken van de missing links in de Vlaamse weginfrastructuur
- De modernisering en vernieuwing van schoolinfrastructuur
- Het uitbreiden en moderniseren van sportinfrastructuur
- Het vergroten van het aanbod van sociale woningen
- De bouw en vernieuwing van ziekenhuizen
- De opvangstructuur voor ouderen
- De verzelfstandiging van het VRT-zenderpark
- Het optimaliseren van het Vlaamse glasvezelnetwerk

PMV-Vastgoed

Via actief vastgoedbeheer ondersteunt en financiert PMV het vastgoedbeleid van de Vlaamse overheid. De businessunit PMV-Vastgoed speelt daarbij een voortrekkersrol op het vlak van publiek-private samenwerking en is betrokken bij de realisatie van de drie Vlaamse administratieve centra, alsook bij de valorisatie van de Vlaamse overheidsgebouwen.

PMV voert ook zelf een strategisch vastgoedbeleid voor het ontwikkelen van brownfields en met behulp van gebieds- en binnenstedelijke ontwikkelingen.

PMV-Milieu&Energie

Deze businessunit schraagt een strategisch investeringsbeleid op het vlak van milieu en energie. Deze investeringen hebben immers een grote impact op de samenleving en bieden een nieuwe impuls voor duurzame economische ontwikkeling. PMV investeert in de ontwikkeling en implementatie van milieuvriendelijke en energie-efficiënte technologieën. Zij zoekt een toekomst voor belangrijke overheids-

bedrijven in de milieusector en neemt initiatieven voor de realisatie van de Kyoto-doelstellingen.

Meer info op www.pmvlaanderen.be

Vlaamse Participatiemaatschappij NV (VPM)

De Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM) is een NV met als enige opdracht het beheren van de participatie van de Vlaamse overheid in GIMV. Vandaag bedraagt deze participatie nog slechts een minderheidspositie van 27% nadat, conform gemaakte afspraken, in 2005 en 2006 grote pakketten aandelen GIMV verkocht werden op de beurs.

GIMV is een onafhankelijke beursgenoteerde investeringsmaatschappij die zich gespecialiseerd heeft in het investeren in het eigen vermogen van niet-beursgenoteerde, groeigerichte bedrijven (private equity). GIMV heeft een leidinggevende positie in Private Equity en Venture Capital in België en opereert eveneens op Europese schaal.

Limburgse Reconversie maatschappij NV (LRM)

De Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) participeert in ondernemingen en andere entiteiten die bijdragen aan de economische ontwikkeling en tewerkstelling van de provincie Limburg. De LRM verstrekt risicokapitaal aan ondernemingen met een aantoonbare link met Limburg, ontwikkelt projecten en bedrijventerreinen en beheert de voormalige mijnzetels en verricht nazorg van mijnschade en bemaling.

Het Vlaams Gewest is de enige aandeelhouder van LRM. Toch is LRM een gewone NV, waarop de regels betreffende de handelsvennootschappen van toepassing zijn. Rendabiliteit en marktconformiteit zijn de rode draden in de werking van LRM.

LRM wil een stuwende kracht zijn in de economische uitbouw van Limburg. Dat doet ze door enerzijds risicodragend kapitaal te verstrekken aan lokale en buitenlandse ondernemingen die in Limburg investeren. Hiervoor komen zowel gevestigde grote ondernemingen als starters en KMO's in aanmerking. Ook kan ze management buy-outs en buy-ins mee begeleiden en financieren.

Anderzijds is LRM partner en vaak initiatiefnemer bij het ontwikkelen van duurzame projecten rond onroerend goed, infrastructuur, industrieterreinen, toerisme en nutsvoorzieningen op de oude mijnterreinen en elders in Limburg. In haar nazorgrol beheert LRM de gevolgen van de mijnsluiting.

Deze combinatie van expertise op het vlak van bedrijfsfinanciering, onroerend goed en projectontwikkeling is uniek. Deze kennis en ervaring zijn beschikbaar voor ondernemingen en overheidspartners.

Meer info op www.lrm.be

Hoofdstuk 2.2

Wetenschaps- en innovatiebeleid 2007

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van wat het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid precies inhoudt. Daartoe doen we een beroep op de internationaal gehanteerde definities. Immers, om internationale vergelijking mogelijk te maken, dient men zich te houden aan de internationale afspraken.

Naarmate het maatschappelijke belang en de complexiteit van kennis en technologische ontwikkelingen toenamen, evenals de interesse en participatie door de overheden in internationale context, evolueerden ook de definities, conform de wijzigende omstandigheden. Oorspronkelijk werd het technologiebeleid immers opgevat als een deelsector, vervat in de brede term wetenschapsbeleid. Later werd de noodzaak aangevoeld aan een aparte omschrijving van dit soort beleid, dat rechtstreeks verbonden is met technologische ontwikkeling. De klemtoon ligt nu echter ook op innovatie, waarmee men het geheel aan activiteiten bedoelt die vernieuwing stimuleren in industrie en maatschappij.

Administratieve structuren van het Vlaamse wetenschapsbeleid

Hier wordt een bondig beeld geschetst van de opbouw van de administratieve structuur voor het beheer van het wetenschapsbeleid. Deze bestaat uit:

Het departement EWI, dat verantwoordelijk is voor beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie voor het volledige beleidsdomein.

De instellingen:

- IWT-Vlaanderen: voert het beleid uit naar de industrie toe. Het is een intermediair organisme dat de financiële middelen verdeelt naar de bedrijven en onderzoeksinstituten, volgens vastgelegde selectiecriteria en evaluatie- en beslissingsprocedures.
- FWO-Vlaanderen: voert het beleid uit inzake het fundamenteel onderzoek aan de universiteiten. Het is een intermediair organisme dat de financiële middelen verdeelt onder de universiteiten en onderzoeksinstituten. Dat gebeurt volgens vastgelegde selectiecriteria en procedures voor evaluatie- en besluitvorming.

De onderzoeksinstituten:

- Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (IMEC): onderzoeksactiviteiten en dienstverlening op het vlak van de micro-elektronica, nanotechnologie, ontwerpmethodes en technologieën voor ICT-systemen.
- Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO): onderzoek en ontwikkeling en dienstverlening in drie onderzoeksdomeinen: niet-nucleaire energie, leefmilieu, grondstoffen en nieuwe materialen.
- Het Vlaams Interuniversitair instituut voor de Biotechnologie (VIB): stimuleren van onderzoek en valorisatie van de onderzoeksresultaten op het domein van de biotechnologie.
- Het Interdisciplinair instituut voor BreedBand Technologie (IBBT): onderzoek in het domein van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het algemeen en de ontwikkeling van breedbandtoepassingen in het bijzonder.

De wetenschappelijke instellingen:

- Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)
 - verricht beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek inzake behoud, ontwikkeling, beheer en duurzaam gebruik van biodiversiteit en haar milieu;
 - verleent wetenschappelijke diensten ter ondersteuning van het beleid en van de doelgroepen, onder andere door advisering, experimentele analyses, het aanreiken van producten, technieken, concepten en documentatie;
 - rapporteert periodiek over de toestand van de natuur en het natuurlijke milieu, en over de effecten van het milieubeleid en de mate waarin de vooropgestelde milieubeleidsdoelstellingen werden bereikt, maakt toekomstverkenningen en evalueert de kennis en de monitoring ervan.
- Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)
 - beheert en beschermt het archeologisch patrimonium in Vlaanderen;
 - verricht er wetenschappelijk onderzoek over.
- Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen (KMSKA)
 - verwerft, conserveert, restaureert en exposeert eigen kunstbezit;
 - verricht wetenschappelijk onderzoek;
 - publiceert fondscatalogi en jaarboeken;
 - organiseert tentoonstellingen in het KMSK zelf en in het buitenland;
 - organiseert educatieve activiteiten: vorming van educatieve assistenten, cursussen voor volwassenen, lessen voor leerkrachten en scholen, rondleidingen, voordrachten en jeugdateliers, publicaties;
 - organiseert documentaire activiteiten: vakbibliotheek, archief en collectieregister.
- Instituut voor Landbouw- en visserijonderzoek (ILVO)
 - coördineert en voert beleidsonderbouwend wetenschappelijk onderzoek uit en de daaraan verbonden dienstverlening met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief;
 - bouwt de nodige kennis op voor de verbetering van producten en productiemethoden, voor de bewaking van de kwaliteit en de veiligheid van de eindproducten en ter verbetering van beleidsinstrumenten als basis van sectorontwikkeling en agrarisch plattelandsbeleid;
 - informeert het beleid, de sectoren en de maatschappij daarvoor regelmatig.

De adviesorganen:

- De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) formuleert aanbevelingen over het wetenschaps- en technologiebeleid aan de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement. De raad doet dat op verzoek of op eigen initiatief.
- De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten formuleert adviezen en voorstellen aan de Vlaamse regering op het gebied van de wetenschappen, letteren en schone kunsten.
- De Koninklijke Academie voor Geneeskunde formuleert adviezen aan de Vlaamse regering inzake de geneeskundige wetenschappen, medische opleiding en dito praktijkvorming.

Het horizontale wetenschapsbeleid situeert zich binnen alle dertien beleidsdomeinen. De departementen zijn bevoegd voor de wetenschapspolitieke initiatieven die hun beleid ondersteunen en gestalten. De dertien beleidsdomeinen zijn:

- Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR)
- Bestuurszaken (BZ)
- Financiën en Begroting (FB)
- Internationaal Vlaanderen (IV)
- Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI)
- Onderwijs en Vorming (OV)
- Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG)
- Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)
- Werk en Sociale Economie (WSE)
- Landbouw en Visserij (LV)
- Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE)
- Mobiliteit en Openbare Werken (MOW)
- Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO)

Meer informatie vindt men op www2.vlaanderen.be/ned/sites/bbb

Internationale definities

Wetenschappelijke activiteiten - O&O - O&V - W&T

De term “**wetenschappelijke activiteiten**”, zoals gedefinieerd in de “Recommendation concerning the International Standardisation of Statistics on Science and Technology” – UNESCO, 1978 (Canberra-Manual - OESO, Parijs, 1995, p. 67) omvat:

Onderzoek en Ontwikkeling (O&O): “Op stelselmatige wijze uitvoeren van creatieve werkzaamheden met het doel het kennisbestand, met inbegrip van kennis van mens, cultuur en maatschappij, te vergroten en deze kennis te gebruiken om nieuwe toepassingen te ontwerpen” (Frascati-Manual, OESO, 2002, p. 30). Het is m.a.w. elke wetenschappelijke activiteit die tot doel heeft wetenschappelijke kennis te ontwikkelen (fundamenteel onderzoek), toepasbaar te maken (toepassingsgericht onderzoek) en ze toe te passen (ontwikkeling).

Onderwijs en Vorming (O&V): “Alle activiteiten in het kader van het gespecialiseerd niet-universitair hoger onderwijs, het universitaire onderwijs, het postuniversitaire onderwijs en verdere bijscholing en het georganiseerd, continu onderwijs ten behoeve van wetenschappers en ingenieurs” (Canberra Manual, OESO, Parijs, 1995, p. 67). Het betreft dus de financiering van de wetenschappelijke opleiding, bijvoorbeeld het deel van de werkingsuitkeringen aan de universiteiten, dat wordt aangewend voor universitair onderwijs.

Wetenschappelijke en Technologische Dienstverlening (W&T): “Activiteiten met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling, die bijdragen tot het genereren, verspreiden en toepassen van wetenschappelijke en technische kennis” (Canberra-Manual, OESO, Parijs, 1995, p. 68). Dit gaat om elke vorm van dienstverlening, zoals het uitvoeren van routinemetingen (zoals medische routineanalyses), wetenschappelijke en technologische informatieverstrekking (bijv. door bibliotheken of informatiecentra) en gegevensverzameling van algemeen belang (o.a. verzamelen van gegevens over sociaaleconomische fenomenen). Beleidsgerelateerde studies en de werkzaamheden van administratieve entiteiten rond de analyse, evaluatie en monitoring van externe fenomenen zijn hierin begrepen;

Binnen O&O is er een verdere indeling volgens het type van onderzoek (Frascati-Manual, OESO, 2002, p. 30):

fundamenteel onderzoek: “experimentele of theoretische werkzaamheden die in de eerste plaats tot doel hebben om nieuwe kennis te vergaren over de fundamenteën die aan verschijnselen en waarneembare feiten ten grondslag liggen, zonder daarbij een specifieke toepassing of een specifiek gebruik op het oog te hebben”;

toegepast onderzoek: “oorspronkelijk onderzoek dat verricht wordt om nieuwe kennis te verkrijgen, in de eerste plaats gericht op een specifiek praktisch doel of een specifieke praktische doelstelling”;

experimentele ontwikkeling: “systematische werkzaamheden op basis van bestaande, door onderzoek of praktische ervaring opgedane kennis, die tot doel hebben nieuwe of aanzienlijk verbeterde processen, systemen of diensten in te voeren”.

Het begrip O&O moet zeer eng geïnterpreteerd worden: de uitwerking van een idee tot een praktische toepassing met eventuele prototypes (ontwikkeling) wordt wel nog beschouwd als O&O; de fasen die daarop volgen (design, testproductie, commercialisering,...) niet meer. In geval van twijfel is het belangrijk het hoofddoel van de desbetreffende activiteiten te evalueren. Indien de voornaamste doelstelling erin bestaat om technologisch nieuwe of sterk verbeterde producten, diensten of processen tot stand te brengen, moet men deze activiteiten beschouwen als O&O.

Innovatie

Het begrip **technologische product- en procesinnovatie (TPP-innovatie)** wordt in de Oslo-Manual (tweede editie, OESO/Eurostat 1997, p. 31) gedefinieerd als volgt:

Technologische product- en procesinnovatie (TPP-innovatie) omvat geïmplementeerde technologisch nieuwe producten en processen en significante technologische verbeteringen van producten en processen. Een TPP-innovatie is geïmplementeerd als het op de markt werd gebracht (productinnovatie) of als het wordt gebruikt in een productieproces (procesinnovatie). Een TPP-innovatie brengt een reeks wetenschappelijke, technologische, organisatorische, financiële en commerciële activiteiten mee.

Innovatie staat voor het economisch en maatschappelijk succesvol exploiteren van de nieuwe vindingen. Ook laagtechnologische innovatie is belangrijk: de meer geleidelijke innovaties bij productontwikkeling, productieprocessen en marketingstrategieën worden als minstens even relevant beschouwd voor het creëren van welvaart. De diffusie van kennis en technologietransfer is dus uitermate belangrijk voor de KMO's. Voor de overheid is hier een belangrijke rol weggelegd, onder meer als stimulator van de maximale valorisatie van onderzoeksresultaten. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het ondersteunen van de technologietransfer van universiteiten en onderzoeksinstituten naar de industrie toe. Innovatie wordt opgevat in ruime zin: niet alleen wetenschappelijk onderzoek is belangrijk (en een eerste vereiste), maar ook het globale innovatiesysteem - met de sociale, economische en legale aspecten die eraan verbonden zijn. Een essentiële rol is daarbij ook weggelegd voor onderwijs en vorming, voor het financiële kader (de beschikbaarheid van risicodragend kapitaal is essentieel) en voor een efficiënte regeling inzake intellectuele eigendomsrechten. Innovatie van commerciële en managementcapaciteiten, evenals sociale innovatie, worden eveneens beschouwd als belangrijke factoren bij het creëren van werkgelegenheid en om tegemoet te komen aan evidente maatschappelijke behoeften.

2.2.1. Wetenschapsbeleid domein EWI

Nieuwe beleidsmiddelen en nieuwe beleidsaccenten 2007

Tabel 4. Overzicht nieuwe beleidsmiddelen en -accenten wetenschapsbeleid EWI

PR	BA	Initiatief	Nieuw initiatief 2007 (mln. EUR)
71.1	12.07	Uitgaven ter bevordering van de Vlaamse informatiemaatschappij in het kader van de Lissabonstrategie	1
71.2	33.01	Versterking van de internationale samenwerking	1
71.2	40.02	Verdere uitbouw van het Methusalem-initiatief	7
71.2	40.03	Bijkomende BOF-ZAP-mandaten aan de Vlaamse universiteiten	1,5
71.2	41.02	Opstart van het Hercules-initiatief voor zware en middelzware onderzoeksinfrastructuur	5
71.2	41.03	Bijkomende postdoctorale mandaten bij het FWO	2,7
71.3	41.05	Versterking van de financiering van de interfacediensten	0,6
71.3	99.11	Innovatie-initiatieven op initiatief van de Vlaamse Regering (competentiepolen)	6
71.3	99.12	Bijkomende middelen voor het IWT voor projecten voorgesteld door Vlaamse bedrijven	17
71.4	33.01	Verhoging van de dotatie van IMEC	2,75
71.4	33.02	Verhoging van de dotatie van VIB	6,3
71.4	33.04	Verhoging van de cofinanciering van het steunpunt voor O&O-indicatoren	0,5
71.4	33.07	Financiering van onderzoeksactiviteiten in de Instellingen voor Postinitieel Onderwijs	0,5
71.4	41.04	Bijkomende middelen voor het TETRA-fonds	0,4
71.4	41.07	Financiering van de cluster 'medische beeldverwerking' van het IBBT	4,2
71.4	44.06	Versterking van de onderzoeksgebondenheid academische opleidingen aan de hogescholen	3
TOTAAL			59,45

Algemeen wetenschapsbeleid

Het programma 71.1 uit de uitgavenbegroting overkoepelt alle uitgaven voor het "Algemeen wetenschapsbeleid". Dit omvat de vereiste activiteiten voor de globale conceptie, uitwerking en evaluatie van het Vlaamse wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid. Binnen dit pakket vallen ook de instrumenten ter ondersteuning ervan, de bekendmaking en de integratie op het internationale forum. De uitgaven werden begroot op 19,066 mln. EUR. Dat is een stijging met 1,254 mln. t.o.v. 2006.

De budgetten gaan vooral naar het Actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie: in totaal 8,294 mln., het geïndexeerde bedrag van 2006. Voor de uitgaven ter bevordering van de Vlaamse Informatiemaatschappij in het kader van de Lissabonstrategie (BA 12.07 – nieuw BA-nummer in plaats van 12.06, ten gevolge van wijziging van kredietsoort) is 3,031 mln. EUR ingeschreven. Deze uitgaven omvatten de middelen voor de verdere uitbouw van het onderzoeksnetwerk, maar dienen ook voor andere initiatieven uit het Actieplan Vlaanderen i2010, zoals beschreven onder e-onderzoek en onderzoeksinformatiesysteem van het hoofdstuk e-government.

Het begrotingsprogramma heeft volgende strategische doelstellingen:

1. Beleidsvoorbereiding, uitvoering en opvolging inzake wetenschaps- en technologiebeleid, rationalisering;
2. Wetenschapsvoorlichting: het maatschappelijk draagvlak van het wetenschaps- en technologiebeleid versterken.

Om dit te realiseren, stelt men de volgende operationele doelstellingen voorop:

1. Transparante beleidsstructuren;
2. Een evenwichtige beleidsadviesing;
3. Wetenschappelijke onderbouwing van de genomen initiatieven;
4. Het wetenschappelijke en technologische potentieel van de bevolking verhogen door levenslang leren;
5. Informatie over wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen voor het grote publiek.

In tabel 5 worden alle kredietlijnen opgesomd uit het programma Algemeen wetenschapsbeleid.

Tabel 5. Programma 71.1 Algemeen wetenschapsbeleid (kredieten in mln. EUR)

BA	WB	O&O	W&T	Omschrijving
01.90	0,050	0,000	0,050	Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wetenschappelijke en technologische onderzoek
12.01	0,996	0,000	0,996	Uitgaven m.b.t. de conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties
12.03	1,532	0,000	1,532	Popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie
12.07	3,031	0,000	3,031	Uitgaven ter bevordering van de Vlaamse Informatiemaatschappij in het kader van de Lissabonstrategie
12.20	0,240	0,000	0,240	Allerhande communicatie-initiatieven met betrekking tot wetenschap, technologie en innovatie
33.01	0,839	0,000	0,839	Subsidies allerhande met betrekking tot de bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijke onderzoek aan structurele partners
33.03	3,904	0,000	3,904	Subsidie aan de stichting Flanders Technology International vzw (FTI vzw)
33.04	2,374	2,374	0,000	Subsidie aan de vzw Flanders DC
40.01	2,019	0,000	2,019	Subsidies voor de expertisecellen voor de popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie in de schoot van de associaties
41.01	1,129	0,452	0,677	Subsidie aan de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
41.03	0,465	0,000	0,465	Dotatie aan de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid
41.04	0,256	0,000	0,256	Subsidie in verband met de inventarisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek (IWETO)
41.06	2,231	2,231	0,000	Subsidie Stichting Technologie Vlaanderen
TOTAAL	19,066	5,057	14,009	

Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser

Het programma 71.2 heeft als alomvattende strategische doelstelling het versterken van het algemene kennisverruimende fundamentele onderzoek. De financiering daarvan is onder meer door zijn onvoorspelbare karakter en zijn ankerfunctie voor de onderzoekswereld de verantwoordelijkheid van de overheid.

Om dat te realiseren, stelt men de volgende operationele doelstellingen voorop:

Kwalitatieve doelstellingen:

- Vergroting van de kwaliteit van het fundamentele onderzoek door een strenge selectie van onderzoeksvorstellen. Het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO) beoordeelt onderzoeksprojecten en onderzoeksmandaten op basis van interuniversitaire competitie en peer review via disciplinair samengestelde wetenschappelijke commissies.

- Schaalvergroting en internationalisering van het fundamentele onderzoek via bijkomende initiatieven (zie het Methusalem en het Odysseusprogramma, BA 40.02 en 41.05).

Kwantitatieve doelstelling:

- Verhoging van het aantal onderzoeksmandaten.

De uitgaven voor het wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser werden begroot op 155,625 mln. EUR, een verhoging met 14,493 mln. EUR t.o.v. 2006.

In onderstaande tabel worden alle kredietlijnen (kredieten in mln. EUR) opgesomd uit het programma Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser.

Tabel 6. Programma 71.2 Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser (kredieten in mln. EUR)

BA	WB	O&O	W&T	Omschrijving
12.24	0,116	0,116	0,000	Uitgaven in het kader van internationale wetenschappelijke samenwerking
33.01	1,520	1,520	0,000	Subsidies in het kader van internationale wetenschappelijke en innovatiesamenwerking
35.40	0,996	0,996	0,000	Subsidie aan de United Nations University (UNU) in het kader van het programma regionale integratiestudies
35.41	1,437	1,437	0,000	Subsidie aan UNESCO voor de ondersteuning van het Vlaamse UNESCO-Trustfonds wetenschappen
40.02	10,043	10,043	0,000	Subsidie aan de bijzondere onderzoeksfondsen in het kader van het Methusalemprogramma
40.03	1,500	1,500	0,000	Subsidie aan de bijzondere onderzoeksfondsen voor de aanstelling van bijkomende ZAP-mandaten
41.01	0,941	0,941	0,000	Subsidie aan het FWO-Vlaanderen voor projecten in het kader van internationale onderzoeksfaciliteiten
41.02	5,000	5,000	0,000	Subsidie aan de Herculesstichting
41.03	112,531	112,531	0,000	Subsidie aan het FWO-Vlaanderen
41.05	12,171	12,171	0,000	Subsidie aan FWO-Vlaanderen voor het Odysseusprogramma
41.80	9,370	9,370	0,000	Dotatie gefinancierd met de netto-opbrengst van de winst van de Nationale Loterij voor FWO-Vlaanderen
TOTAAL	155,625	155,625	0,000	

Ook in 2007 blijft het FWO-Vlaanderen de belangrijkste begrotingspost, met een subsidie van 135,013 mln. EUR. Samen met de 2,342 mln. van de Nationale Loterij (nu nog gealloceerd op BA 24.6 00.23), bereikt het totale beschikbare krediet voor het FWO-Vlaanderen daarmee 137,355 mln. EUR. Dat is een stijging met 4,605 mln. t.o.v. 2006.

Het FWO-Vlaanderen is het kanaal dat onderzoeksgelden verdeelt op basis van interuniversitaire competitie en peer review via disciplinair samengestelde wetenschappelijke commissies. De financiering van het fundamentele onderzoek op initiatief van de vorser, is o.m. door zijn onvoorspelbare karakter en zijn ankerfunctie voor het gehele wetenschappelijke bestel, de primaire verantwoordelijkheid van de overheid. Meer relevante gegevens vindt u ook op de website: www.fwo.be

In 2005 stelde men binnen FWO extra middelen ter beschikking om bijkomende doctoraatsmandaten toe te kennen. In 2006 voorzagen nog 2,7 mln. EUR extra om te pogen een slaagpercentage van 35% van de aanvragen te bereiken. In dezelfde optiek wordt in 2007 nogmaals 2,7 mln. EUR toegevoegd voor een eerste lichting extra postdocs. De subsidie op de BA 41.03 bedraagt 112,531 mln. EUR.

Het Odysseusprogramma is een initiatief dat in 2006 is opgestart. Het is gericht op het aantrekken van Vlaamse en andere toponderzoekers uit het buitenland, door hen via een startfinanciering in staat te stellen om onderzoeksgroepen in Vlaanderen uit te bouwen tot internationaal toonaangevende centra. Het Odysseusprogramma is bedoeld als projectfinanciering om excellente (al dan niet Vlaamse) wetenschappers die in het buitenland actief zijn, te stimuleren om naar Vlaanderen te komen. De essentie is hier dat uitstekende, in het buitenland werkende onderzoekers gedurende een periode van vijf

jaar een ruime startfinanciering krijgen om in Vlaanderen een onderzoeksgroep uit te bouwen. De hoogte van het bedrag zal variëren per discipline en kan dienen voor werking, personeel en uitrusting. In 2007 wordt voor dit programma 12,171 mln. EUR uitgetrokken (BA 41.05). De basisprincipes werden reeds in juli 2005 door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

De Vlaamse Regering nam in het verleden reeds een aantal belangrijke initiatieven ter financiering van apparatuur ten laste van het Financieringsfonds voor Schudafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU). Er was immers geen structureel kanaal dat de apparatuurnoden van de Vlaamse onderzoeksactoren structureel kan lenigen. Met het oog op de structurele financiering van middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur aan de Vlaamse universiteiten en Vlaamse hogescholen wordt in 2007 een Herculesstichting ingesteld (BA 41.02), in een samenwerking van FWO en IWT. De inbreng van de overheid vanaf 2007 is 5 mln. EUR voor de grote apparatuur en 10 mln. EUR uit eerder hiervoor vastgelegde en opgespaarde middelen van de basistoelage van het FWO voor middelgrote apparatuur.

Het Methusalemprogramma (BA 40.02) betekent een versterking van het BOF. De bedoeling is om topwetenschappers aan Vlaamse universiteiten een langlopende en omvangrijke programmafinanciering (lump sum) toe te kennen. Hiervoor stond 3 mln. EUR beschikbaar in 2006. Voor de verdere uitbouw staat er 10,043 mln. ingeschreven in de begroting 2007, een structurele verhoging met 7 mln.

Teneinde uitstekende postdoctorale onderzoekers een academische loopbaan te geven waarbij ze in de eerste jaren na hun benoeming zich nog grotendeels aan onderzoek kunnen wijden én tegelijk de omkadering van jonge onderzoekers te versterken, wordt in 2007 een bedrag van 1,500 mln. EUR voorzien voor de financiering van bijkomende BOF-ZAP mandaten (BA 40.03). In 2008 en 2009 wordt hiervoor jaarlijks bijkomend minstens hetzelfde bedrag toegekend zodat, afhankelijk van de aanstellingen die de universiteiten doen, met deze middelen tussen de 45 en 60 bijkomende BOF-ZAP mandaten kunnen worden ingesteld. Om dat mogelijk te maken worden in het BOF-besluit een aantal wijzigingen doorgevoerd.

Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit

Het begrotingsprogramma 71.3 "Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit" omvat de maatregelen die specifiek kennisuitbreiding met dit doel stimuleren. Die steun gaat naar projecten door bedrijven, onderzoeksinstituten of universiteiten, individuele vorsers of doctoraatsstudenten. Het betreft zowel actielijnen binnen de eigen werkingsmiddelen van IWT-Vlaanderen, als nieuwe maatregelen waartoe de Vlaamse regering beslist.

Het centrale uitgangspunt van het Programma is 'meer technologische innovatie in de Vlaamse bedrijven'. Om stand te houden in de huidige competitieve globale economie moeten bedrijven immers voortdurend streven naar verbeterde of nieuwe diensten, producten en processen. Ontwikkeling en verwerving van technologie zijn hierbij cruciaal, maar moeten geplaatst worden in een voldoende ruim kader.

De hoofddoelstellingen zijn:

- voorwaarden creëren om de technologische innovatie in de bedrijven te verhogen;
- voorwaarden scheppen voor meer samenwerking tussen kenniscentra & bedrijven en tussen bedrijven onderling;
- ontwikkelen van een beleid gericht op KMO's;
- optimaliseren van de middelen ter stimulering van het innovatieklimaat;
- versterken van de werking van de universitaire interfacediensten.

De initiële kredieten 2007 voor het begrotingsprogramma 71.3 bedragen 174,577 mln. EUR, een stijging met 21,869 mln. t.o.v. de definitieve kredieten 2006.

De vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden, stijgt met 18,5 mln. (indexering inbegrepen). De vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen, ter ondersteuning van technologische innovatie-acties op initiatief van de Vlaamse regering, stijgt met 2,3 mln. Van de vastleggingsmachtigingen IWT is zo'n 76% bestemd voor projecten op initiatief van de bedrijven (74% in 2006). De subsidie aan de universitaire interfacediensten stijgt licht met 0,6 mln.

In onderstaande tabel worden alle kredietlijnen opgesomd uit het programma wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit (kredieten in mln. EUR).

Tabel 7. Programma 71.3 Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit (kredieten in mln. EUR)

BA	WB	O&O	W&T	Omschrijving
41.03	11,780	0,000	11,780	Dotatie aan het IWT
41.05	2,717	0,000	2,717	Subsidie aan de universitaire interfacediensten
99.11	26,468	26,468	0,000	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering
99.12	121,721	121,721	0,000	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden
99.13	11,065	11,065	0,000	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor e-mediaprojecten
99.14	0,826	0,826	0,000	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor studie- en expertiseopdrachten t.b.v. het VIN (Vlaams Innovatie Netwerk)
TOTAAL	174,577	160,080	14,497	

Strategisch en beleidsgericht onderzoek

Dit begrotingsprogramma omvat kredieten voor strategisch basisonderzoek of beleidsrelevant onderzoek, dus budgetten voor initiatieven die innovatieve ontwikkelingen in industrie of maatschappij ondersteunen.

De uitgaven hiervoor werden begroot op 258,980 mln. EUR.

Ten opzichte van de definitieve kredieten 2006 is dat een toename van 23,520 mln.

Het begrotingsprogramma voert de volgende strategische doelstellingen:

1. Versterken van strategisch basisonderzoek dat kennis genereert ten dienste van het bedrijfsleven, de non-profitsector en de overheid;
2. Versterken van het beleidsrelevante onderzoek.

Om dat te realiseren, gelden de volgende operationele doelstellingen:

1. Het verder versterken van het Vlaamse strategische onderzoeks-potentieel in de Vlaamse onderzoeksinstituten;
2. Het verder uitbouwen van het basisonderzoek;
3. Het verder uitbouwen van de hogescholen als volwaardige partners in innovatie;
4. Het verder ontwikkelen van een vernieuwd kader voor het beleidsvoorbereidende onderzoek.

In onderstaande tabel worden alle kredietlijnen (kredieten in mln. EUR) opgesomd uit het programma strategisch en beleidsgericht onderzoek.

Tabel 8. Programma 71.4 Strategisch en beleidsgericht onderzoek (kredieten in mln. EUR)

BA	WB	O&O	W&T	Omschrijving
33.01	38,909	38,909	0,000	Subsidie aan de VZW IMEC
33.02	38,104	38,104	0,000	Subsidie aan de Vlaamse Interuniversitaire Instelling voor Biotechnologie
33.03	8,500	8,500	0,000	Subsidie aan Steunpunten beleidsrelevant onderzoek
33.04	1,222	1,222	0,000	Subsidie cofinanciering Steunpunt O&O-statistieken
33.05	9,000	9,000	0,000	Subsidies Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek (PWO)
33.07	0,500	0,500	0,000	Subsidies voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek door de instellingen van postinitieel onderwijs
33.41	0,677	0,677	0,000	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde in Antwerpen (KMDA)
33.43	1,072	1,072	0,000	Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee
33.44	0,576	0,403	0,173	Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee vzw voor de ondersteuning en werking van het IODE Project Office
33.45	0,120	0,000	0,120	Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee vzw voor de ondersteuning en werking van de ESF Marine Board
35.40	0,760	0,760	0,000	Dotatie aan de Nederlandse Taalunie voor de uitvoering van het "STEVIN programma"
40.01	5,000	5,000	0,000	Versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen
40.02	11,503	11,503	0,000	Dotatie aan het industrieel onderzoeksfonds Vlaanderen
41.01	9,602	9,602	0,000	Subsidies aan wetenschappelijk en technisch onderzoek met landbouwkundig doel (IWT-Vlaanderen)
41.02	24,255	24,255	0,000	Dotatie aan het IWT i.v.m. toekennen van specialisatiebeurzen (decreet van 23 januari 1991)
41.03	30,132	30,132	0,000	Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
41.04	7,399	7,399	0,000	Dotatie aan het IWT voor de bevordering van technologietransfer en onderzoek door instellingen van Hoger Onderwijs
41.05	38,604	38,604	0,000	Strategisch basisonderzoek (IWT-Vlaanderen)
41.07	23,046	23,046	0,000	Dotatie aan het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie (IBBT)
41.08	5,000	5,000	0,000	Dotatie aan het IWT voor steun aan toegepast biomedisch onderzoek met een primair maatschappelijke finaliteit
61.02	4,999	4,999	0,000	Dotatie voor investeringen aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
TOTAAL	258,980	258,687	0,293	

De onderzoeksinstituten IMEC, VITO, VIB en IBBT zijn samen goed voor 135,19 mln. Er is een verhoging van de dotatie aan IMEC met 3,284 mln. (2,75 mln. structureel), aan VIB met 6,77 mln. (6,3 mln. structureel) en aan IBBT voor de financiering van de cluster 'medische beeldverwerking' met 5,759 mln. (4,2 mln. structureel).

Er werd 0,5 mln. EUR ingeschreven voor een nieuw initiatief met als doel een basisfinanciering voor onderzoek aan onderzoeksinstituten te creëren die geen toegang hebben tot de reguliere financieringskanalen voor onderzoek (BA 33.07).

Er is ook een structurele verhoging van 0,4 mln. voor de bijkomende middelen voor het TETRA-fonds (BA 44.06). Hiermee bereikt dit krediet 7,399 mln. EUR.

De subsidie voor Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek (PWO) werd in 2005 van 3,0 mln. naar 7,5 mln. EUR opgetrokken en steeg in 2006 verder naar 9,0 mln. EUR. Dat is ook het krediet 2007.

De dotatie IWT voor de specialisatiebeurzen evolueert van 21,729 mln. in 2006 naar 24,255 mln. EUR in 2007.

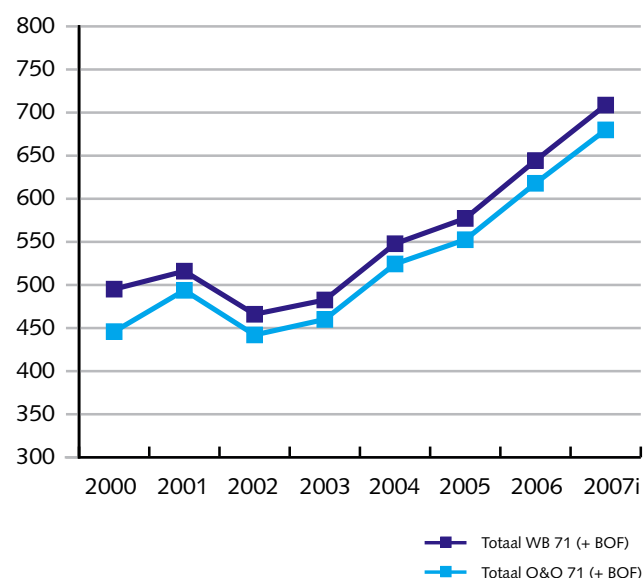
Voor de versterking van de onderzoekscapaciteit van de hogescholen (BA 40.01) stelt men vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming én het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie bijkomende middelen beschikbaar. In overleg met de Minister van Onderwijs besliste men voor de volgende jaren vanuit de bijkomende O&O-middelen tot een extra stimulans ter versterking van de onderzoekscomponent van de tweecycli-opleidingen. In 2006 werd hiervoor 2 mln. EUR vrijgemaakt (BA 44.06 van programma 71.2). In 2007 is hiervoor 5 mln. EUR ingeschreven.

Verder is er nog de structurele verhoging van de cofinanciering aan het steunpunt O&O-Indicatoren met 0,5 mln.

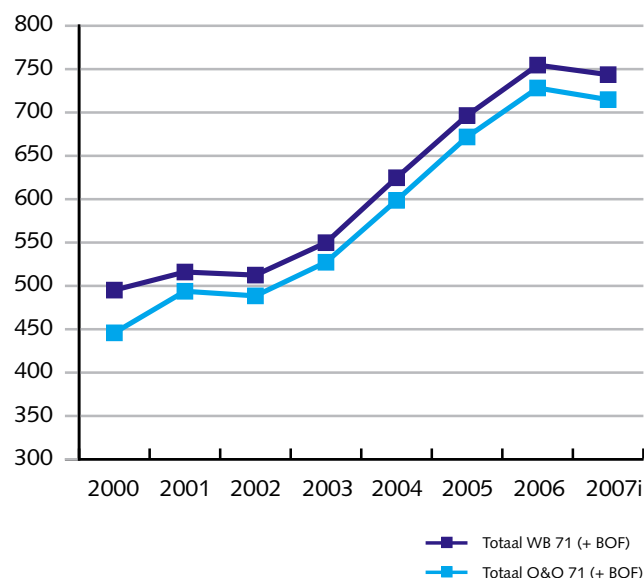
In onderstaande figuren 2 en 3 wordt de evolutie weergegeven van de financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid van organisatieafdeling OA 71. OA 71 omvat de vier programma's die hiervoor werden beschreven. De stijgende trend wordt ook in 2007 voortgezet (figuur 2: zonder speciale kredietlijnen). In 2007 is er een globale stijging (indexatie inbegrepen) met 62,547 mln. EUR van de kredieten wetenschapsbeleid (WB), i.e. O&O en W&T samen, en met 60,131 mln. EUR van de O&O-kredieten in vergelijking met de definitieve begroting 2006.

In figuur 3 wordt de evolutie weergegeven van de totale kredieten, inclusief de éénmalige, speciale kredietlijnen buiten de klassieke begrotingsprogramma's, die werden ingevoerd vanaf 2004 en die bestemd zijn voor de realisatie van specifieke beleidsprioriteiten voor dat bepaalde jaar. In 2007 zijn er ook 2 bijkomende kredietlijnen (voor O&O): 30 mln. EUR op het Hermesfonds en de 2,6 mln. EUR LRM-impulsfinanciering ten behoeve van de uitbouw van de onderzoeksactiviteiten van de transnationale Universiteit Limburg (tUL). De extra nettostijging met ca. 60 mln. EUR O&O-kredieten, die in 2007 aan het beleidsdomein EWI worden toegekend, worden in figuur 3 ten dele gemaskeerd door het feit dat het bedrag van 75 mln. EUR aanvullende kredieten, dat in 2005 en 2006 buiten de klassieke begrotingsprogramma's aan het Vlaams Innovatiefonds (VINNOF) werd toegekend, in 2007 niet wordt herhaald. In figuur 2, waar de evolutie werd gemaakt zonder de speciale, eenmalige kredietlijnen, is deze stijging duidelijk zichtbaar.

Figuur 2. Evolutie OA 71 zonder speciale kredietlijnen (mln. EUR)

Figuur 3. Evolutie OA 71 incl. speciale kredietlijnen (mln. EUR)

2.2.2. 'Eigenlijk wetenschapsbeleid'

Wat men traditiegetrouw het 'eigenlijke wetenschapsbeleid' is gaan noemen, betreft de organisatieafdeling 71 van het beleidsdomein EWI (hierboven beschreven – cf. 2.2.1), samen met de organisatieafdeling 33 van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (OV) voor de financiering van de universiteiten en hogescholen. Het fundamentele, grensverleggende onderzoek aan de universiteiten, als noodzakelijke basis voor alle verdere maatschappelijk en industrieel gericht onderzoek, evenals het onderzoek aan de hogescholen, maakt immers deel uit van een dergelijk coherent beleid. Ook het strategische basisonderzoek gebeurt grotendeels in de universiteiten en hogescholen, met daarnaast de Vlaamse onderzoeksinstituten IMEC, VITO, VIB en IBBT. Verder is er ook het brede en gevarieerde domein van het industrieel onderzoek ter ondersteuning van de Vlaamse industrie.

Het algemene wetenschapsbeleid (71.1), het wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser (71.2), het wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit (71.3) en het strategisch en beleidsgericht onderzoek (71.4) kwamen reeds hiervoor aan bod in 2.2.1.

'Eigenlijk wetenschapsbeleid' uit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming

Hieronder worden de belangrijkste accenten uit het wetenschapsbeleid voor het hogescholenonderwijs en het universitair onderwijs belicht. Samen vormen ze het 'eigenlijke wetenschapsbeleid'.

Enveloppe hogescholenonderwijs

De werkingsenveloppe van de hogescholen, ingeschreven op BA 40.02, bedraagt 600,293 mln. EUR voor 2007, zowel dienstig voor het hoger onderwijs, de dienstverlening als voor het projectmatig wetenschappelijk onderzoek. De enveloppe bevat voor 2007 opnieuw een financiële injectie van 12,5 mln. EUR in uitvoering van het regeerakkoord. Het betreft hier een structurele verhoging van de enveloppe als gevolg van het gestegen studentenaantal. De enveloppe bevat ook voor 13,857 mln. EUR academiseringsmiddelen.

Als gevolg van de Bolognaverklaring en de Sorbonneverklaring moet het Europese hoger onderwijs worden geharmoniseerd en moet de kwaliteit van de opleidingen worden verhoogd. In Vlaanderen werden daarvoor reeds wetgevende initiatieven genomen. Die initiatieven zullen de toekomst van de hogescholen (en de universiteiten) ingrijpend wijzigen. Met het oog op die doelstellingen zijn er in het structuurdecreet middelen voor de academisering van de 2-cycli-opleidingen opgenomen. Vanaf het begrotingsjaar 2004 maken de middelen voor de academisering van de 2-cycli-opleidingen (= de studenten van de masteropleidingen tot een kennis- en competentieniveau brengen dat congruent is met het wetenschappelijk functioneren) deel uit van de werkingsenveloppe van de hogescholen. Dienvolgens moet de samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten worden aangescherpt. Om die samenwerking te ondersteunen is de vorming van associaties tussen de betrokken partners in het structuurdecreet opgenomen. In de schoot van dit orgaan moet de scheidingslijn tussen de beroepsgerichte en de algemeen vormende wetenschappelijke opleidingen worden hertekend.

Werkingsuitkeringen Vlaamse universiteiten

Het betreft de BA's 41.20, 41.27, 41.79, 41.85, 44.81, 44.82 en 44.86 van programma 33.2. Het totale werkingskrediet voor de Vlaamse universiteiten voor 2007 bedraagt 598,495 mln. EUR. In vergelijking met het afgelopen begrotingsjaar (na budgetcontrole 2006) stijgen de totale werkingsmiddelen met 14,754 mln. EUR. De werkingsmiddelen dragen bij tot dekking van de gewone uitgaven voor academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening plus de administratie van de universiteiten. De werkingsmiddelen voor de Vlaamse universiteiten voor 2007 evolueren tegenover 2006 slechts in beperkte mate. Het bij het financieersdecreet van 7 december 2001 ingevoerde budgettaire groeipad heeft vanaf 2004 de werkingsmiddelen voor de universiteiten vastgelegd. De verschillen moeten hoofdzakelijk worden toegeschreven aan indexatie met uitzondering voor de Universiteit Gent en de UHasselt. Voor de Universiteit Gent wordt de degressieve verhoging van de werkingsmiddelen verder doorgetrokken in 2007. De UHasselt ontvangt, in afwachting van de nieuwe financieringsregeling voor het hoger onderwijs, bijkomende middelen voor de opleiding Verkeerskunde.

BA 44.64 Subsidie aan het Bijzonder Onderzoeksfonds voor de universiteiten

Elke universiteit beschikt over een Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) ter financiering van fundamenteel grensverleggend onderzoek. Het BOF is het kanaal waarmee de universiteiten een eigen onderzoeksbeleid kunnen uitbouwen en op langere termijn onderzoek financieren dat wordt voorgesteld door leden van het eigen academisch personeel (projecten en mandaten). Binnen elke universiteit staat de Onderzoeksraad in voor het beleid van het BOF.

De financiering van het fundamenteel onderzoek, i.e. onderzoek op initiatief van de vorser, is onder meer door zijn onvoorspelbare karakter en zijn ankerfunctie voor het gehele wetenschappelijke bestel de primaire verantwoordelijkheid van de overheid.

De berekening van de kredietbehoeften gebeurt op dit ogenblik aan de hand van een verdeelsleutel die het gewogen gemiddelde is van enerzijds drie criteria: het aantal tweedecycli-diploma's (volgens een wegingsfactor), het aantal uitgereikte doctoraatsdiploma's (eveneens aan de hand van een wegingsfactor) én het aandeel van de totale werkingsuitkeringen en anderzijds op basis van indicatoren voor de internationale zichtbaarheid én de onderzoeksoutput aan de hand van het aantal citaties en publicaties. Het BOF wordt dus grotendeels op basis van outputindicatoren verdeeld.

Het is de bedoeling om vanaf 2007 de verdeelsleutel te wijzigen om het onderzoekspotentieel van de universiteiten te versterken door het invoeren van een stimulans om het HRM-beleid voor het zelfstandig academisch personeel te dynamiseren en een aantal bijkomende posities te financieren voor zelfstandig academisch personeel dat hoofdzakelijk belast is met onderzoeksprojecten. Verder worden de regels voor de aanwending van de BOF-middelen voor de financiering van internationale wetenschappelijke samenwerking drastisch vereenvoudigd en wordt de looptijd van het BOF-besluit verlengd tot eind 2012.

De subsidie is gebaseerd op artikel 168 van het universiteitsdecreet van 12 juni 1991 en op het besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000, zoals gewijzigd op 24 januari 2003. Het krediet bedraagt in 2007 100,444 mln. EUR.

De WB-kredieten 2007 voor het 'eigenlijke wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid' stijgen van 1.442,461 mln. EUR naar 1.448,591 mln., een verschil van 6,130 mln. Deze verhoging weerspiegelt zich echter niet in de O&O-kredieten: volgens de OESO-definities kan men voor 2007 een bedrag van 893,776 mln. EUR als O&O klasseren. Dat is een vermindering met 10,424 mln. t.o.v. 2006.

In onderstaande tabellen worden de initiële kredieten 2007 vergeleken met de initiële kredieten 2006 (Speurgids WTI 2006) en met de aangepaste, definitieve kredieten 2006.

Tabel 9. Kredieten voor het 'eigenlijke wetenschapsbeleid', met name die voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid in de organisatieafdelingen 71 en 33, aangevuld met enkele specifieke kredietlijnen, van de initiële en de aangepaste begroting 2006 en de initiële begroting 2007 (kredieten in mln. EUR)

WB	2006 initieel	2006 definitief	2007 initieel	Toename t.o.v. 2006 initieel	Toename t.o.v. 2006 definitief
71.1	14,525	17,812	19,066	4,541	1,254
71.2 (+BOF)	227,908	240,165	256,069	28,161	15,904
71.3	159,990	152,708	174,577	14,587	21,869
71.4	232,058	235,460	258,980	26,922	23,520
Hermesfonds – Innovatie	30,000	30,000	30,000	0,000	0,000
Provisioneel krediet Nat. Lot.	11,712	0,000	2,330	-9,382	2,330
Impulsfinanciering tUL	2,600	2,600	2,600	0,000	0,000
P.M.V. – VITO	2,700	2,700	0,000	-2,700	-2,700
VINNOF	75,000	75,000	0,000	-75,000	-75,000
33.1	14,186	14,210	14,476	0,290	0,266
33.2 (-BOF)	651,510	652,795	672,487	20,977	19,692
33.3	2,852	2,855	2,880	0,028	0,025
35.1 toelagen soc. voorz.	14,890	16,156	15,126	0,236	-1,030
TOTAAL	1.439,931	1.442,461	1.448,591	8,660	6,130

O&O	2006 initieel	2006 definitief	2007 initieel	Toename t.o.v. 2006 initieel	Toename t.o.v. 2006 definitief
71.1	2,965	5,269	5,057	2,092	-0,212
71.2 (+BOF)	227,908	240,165	256,069	28,161	15,904
71.3	145,928	139,038	160,080	14,152	21,042
71.4	231,888	235,290	258,687	26,799	23,397
Hermesfonds – Innovatie	30,000	30,000	30,000	0,000	0,000
Provisioneel krediet Nat. Lot.	11,712	0,000	2,330	-9,382	2,330
Impulsfinanciering tUL	2,600	2,600	2,600	0,000	0,000
P.M.V. – VITO	2,700	2,700	0,000	-2,700	-2,700
VINNOF	75,000	75,000	0,000	-75,000	-75,000
33.1	6,794	6,806	6,929	0,135	0,123
33.2 (-BOF)	162,972	163,293	168,242	5,270	4,949
33.3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
35.1 toelagen soc. voorz.	3,723	4,039	3,782	0,059	-0,257
TOTAAL	904,190	904,200	893,776	-10,414	-10,424

2.2.3. Horizontaal wetenschapsbeleid

Het horizontale wetenschapsbeleid omvat de wetenschappelijke beleidsinitiatieven die niet tot het 'eigenlijke wetenschapsbeleid' behoren (cf. 2.2.2.). Het is m.a.w. het wetenschapsbeleid waarvoor de bevoegdheid bij de beleidsdomeinen zelf ligt en erop is gericht het eigen beleid wetenschappelijk te ondersteunen en het gestalte te geven.

Het horizontale wetenschapsbeleid situeert zich binnen alle dertien beleidsdomeinen. De bespreking volgt de nieuwe BBB-structuur, die hieronder één voor één aan bod komen. Het horizontale wetenschapsbeleid vertegenwoordigt 107 mln. EUR. Dat is 6,9% van het totale wetenschaps- en innovatiebeleid. Het is echter niet de bedoeling iedere kredietlijn uit het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid in de nieuwe EWI-Speurgids toe te lichten. Hiervoor verwijzen we naar de website www.ewi-vlaanderen.be/speurgids, waar alle detailgegevens per kredietlijn als fiche geconsulteerd kunnen worden.

1. Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid

Vanuit het beleidsdomein DAR kan er 0,859 mln. EUR als wetenschapsbeleid worden aanzien. Het gaat hier onder meer om middelen voor de Studiedienst van de Vlaamse Regering. De Studiedienst verricht multidisciplinair onderzoek op basis van eigen surveys of secundaire databestanden teneinde ontwikkelingen beter te begrijpen en te verklaren. Hij zoekt naar domeinoverschrijdende samenhangen, beschrijft regionale en (inter)nationale trends, ontwikkelt modellen en verkent mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Verder is er binnen DAR cofinanciering van de steunpunten Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, Gelijke Kansenbeleid en Duurzame Ontwikkeling. Daarnaast is ook een bedrag voorzien voor Onderzoeks-, studie- en expertisecosten i.v.m. de staatshervorming.

2. Bestuurszaken

Hier is in 2007 1,108 mln. EUR wetenschapsbeleid voorzien. Het gaat onder meer om uitgaven voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten voor de integratie van etnisch-culturele minderheden, naast cofinanciering van de steunpunten Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen en Gelijke Kansenbeleid.

3. Financiën en Begroting

Het wetenschapsbeleid, voor een bedrag van 5,95 mln. EUR, betreft onder meer het provisionele krediet ter uitvoering van het Limburgplan. Twee initiatieven behoren tot het wetenschapsbeleid: kredieten voor het Vlaams Instituut voor de Mobiliteit (VIM) en de versterking van de interfacedienstwerking verbonden aan de UHasselt. Een ander provisioneel krediet betreft de uitgaven te financieren d.m.v. de netto-opbrengst van de winst van de Nationale Loterij. Hier wordt voorzien dat er in de loop van 2007 nog een bedrag zal worden overgeheveld naar het FWO-Vlaanderen als dotatie, voor financiering van het fundamenteel onderzoek.

Er is ook de kapitaalsaflossing lening universiteiten (academische sector) voor een bedrag van 1 mln. EUR, terwijl dat vorig jaar nog 28 mln. was. Verder zijn er nog de rentelast lening universiteiten (Academische sector) en de intrestlasten van leningen aangegaan door de universiteiten en het UZ Gent voor de financiering van onroerende investeringen.

4. Internationaal Vlaanderen

Binnen dit beleidsdomein valt vooral de subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (decreet van 30 mei 1985) op, voor een bedrag van 1,768 mln. EUR wetenschapsbeleid. Het totale wetenschapsbudget voor 2007 bedraagt 2,304 mln. EUR.

5. Economie, Wetenschap en Innovatie

De hiervoor beschreven programma's van EWI behoren tot het 'eigenlijke wetenschapsbeleid', ten bedrage van 608,248 mln. EUR. Daarnaast zijn er nog de kredietlijnen voor studies duurzaam ondernemen (0,050 mln. EUR) en de cofinanciering van het steunpunt Ondernemen en Internationaal Ondernemen (0,124 mln. EUR).

6. Onderwijs en Vorming

Ook hier geldt dat de kredietlijnen uit de programma's voor het hoger onderwijs tot het 'eigenlijke wetenschapsbeleid' behoren, met een budget van 805,413 mln. EUR voor 2007. Daarnaast zijn er nog voor 3,619 mln. EUR aan middelen die tot het horizontale weten-

schapsbeleid behoren. Zo is er het programma 'Coördinatie beleids- en gegevensbeheer', allerhande werkingskosten en uitgaven in het kader van beleidsvoorbereiding, beleidsondersteuning en beleidsevaluatie en ook de subsidie aan het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (OBPWO). Het OBPWO is specifiek bedoeld voor de voorbereiding, de uitvoering, de evaluatie en de bijsturing van het onderwijsbeleid en de onderwijspraktijk. De prioritaire onderzoeksthema's en hun uitwerking concretiseren de beleidsvragen waarop de overheid een antwoord wil.

7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Binnen het beleidsdomein WVG zijn er wetenschapskredieten voor het algemene welzijnsbeleid, onder meer voor de ondersteuning van de adviesraden en de cofinanciering van het steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Wetenschappelijk onderzoek gebeurt ook bij Kind en Gezin en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Ook voor de integratie van kansarmen zijn middelen voor wetenschapsbeleid voorzien, alsook voor wetenschappelijk onderzoek naar etnisch-culturele minderheden. Er is verder cofinanciering voor het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Op het programma Volksgezondheid zijn middelen voor de Koninklijke Academie voor Geneeskunde, erkende centra voor menselijke erfelijkheid en het raadgevende comité voor Bio-ethiek. Er wordt epidemiologisch onderzoek verricht, onderzoek in verband met gezondheid en milieu. Ten slotte krijgt het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid Louis Pasteur een dotatie. In totaal gaat het voor het beleidsdomein WVG om 7,224 mln. middelen voor wetenschapsbeleid, voorzien voor 2007.

8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Een totaal van 15,5 mln. EUR wordt in 2007 voor wetenschapsbeleid gepland. Hieronder vallen onder meer de dotaties aan het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA), de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde – Gent (KANTL) en VRT, subsidies aan privaatrechtelijke archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken, uitgaven in verband met medisch verantwoord sporten en cofinanciering voor het steunpunt Cultuur, Jeugd en Sport. Een gedetailleerde toelichting bij de wetenschappelijke activiteiten 2007 van de wetenschappelijke instelling KMSKA vindt men op www.ewi-vlaanderen.be/speurgids.

9. Werk en Sociale Economie

Studies en onderzoek uit het programma Werkgelegenheid worden verricht. Hiervoor werd 0,348 mln. EUR ingeschreven.

10. Landbouw en Visserij

Binnen het wetenschapsbeleid van het beleidsdomein LV, neemt het Vlaams Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) als wetenschappelijke instelling een belangrijke plaats in. De missie van het ILVO is het uitvoeren en coördineren van beleidsonderbouwend wetenschappelijk onderzoek en de daaraan verbonden dienstverlening met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief. Een uitgebreid overzicht van de onderzoeksactiviteiten 2007 van het ILVO vindt men op www.ewi-vlaanderen.be/speurgids. De subsidie aan het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), alsook de dotatie aan het Vlaams Landbouwinvesterings-

fonds (VLIF) worden gedeeltelijk gebruikt voor wetenschapsbeleid. In totaal is in 2007 voor het beleidsdomein LV voor 21,768 mln. EUR aan wetenschapskredieten gepland.

11. Leefmilieu, Natuur en Energie

Binnen het beleidsdomein Leefmilieu wordt onderzoek zowel gefinancierd vanuit de algemene begroting (begrotingsprogramma's 61.1 - 61.5) als vanuit het MINA-fonds (Fonds voor Preventie en Sanering inzake Milieu en Natuur). Om samenhang te brengen in de veelheid aan onderzoeksonderwerpen, kredieten en opdrachtgevers, is er de jaarlijkse opmaak van het onderzoeksprogramma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (TWOL). Het TWOL-programma beoogt afstemming tussen de onderzoeksprojecten van de diverse afdelingen van LNE, de Vlaamse openbare instellingen VLM, VMM en OVAM en de wetenschappelijke instelling Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

De onderzoeksprojecten van het INBO worden uitgevoerd door onderzoeksgroepen in de twee wetenschappelijke afdelingen. Horizontaal door de afdelingen heen worden de prioriteiten voor het onderzoek binnen het INBO specifiek behartigd via strategische projecten. Vanaf 2007 start INBO de uitvoering van drie strategische projecten: kennisopbouw, monitoring en inventarisatie en ten slotte duurzaam gebruik en beheer.

Uitgebreide toelichtingen bij de kredietlijnen 2007 van de wetenschappelijke instelling INBO, VMM, VLM, OVAM, Aquafin, het onderzoeksprogramma TWOL, het Vlaams Infrastructuur Fonds (VIF) kan men raadplegen op www.ewi-vlaanderen.be/speurgids. In het beleidsdomein LNE staan in totaal voor 39,132 mln. EUR aan wetenschapskredieten geprogrammeerd.

12. Mobiliteit en Openbare Werken

Mobiliteitsstudies, mobiliteitsconvenants, studies en onderzoek inzake kunstjacht- en vissershavens, uitgaven voor het Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch onderzoek worden in het beleidsdomein MOW ondergebracht. Een totaal van 3,362 mln. EUR aan wetenschapskredieten wordt gepland voor wetenschapsbeleid.

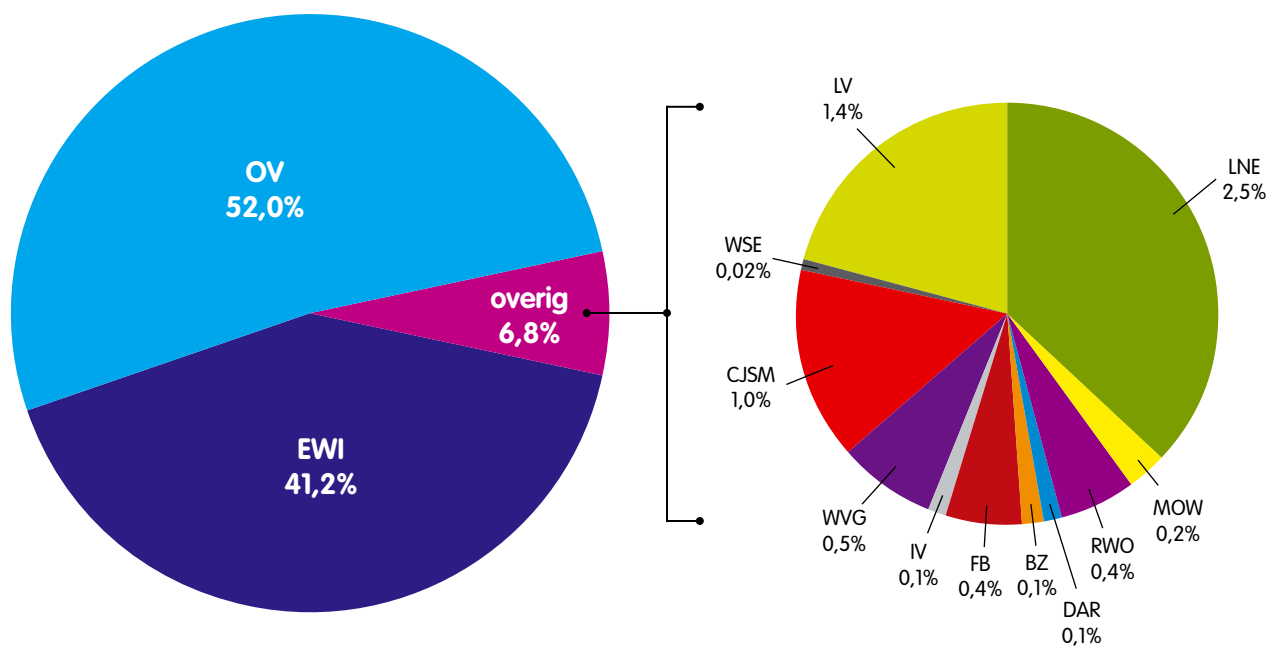
13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed

De belangrijkste kredietlijn is de dotatie aan de wetenschappelijke instelling Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE). Ze beheert en beschermt het archeologische patrimonium in Vlaanderen en verricht er wetenschappelijk onderzoek over. Het totaal aan wetenschaps-kredieten bedraagt 6,971 mln. EUR.

2.2.4. Analyse van het wetenschaps- en innovatiebeleid

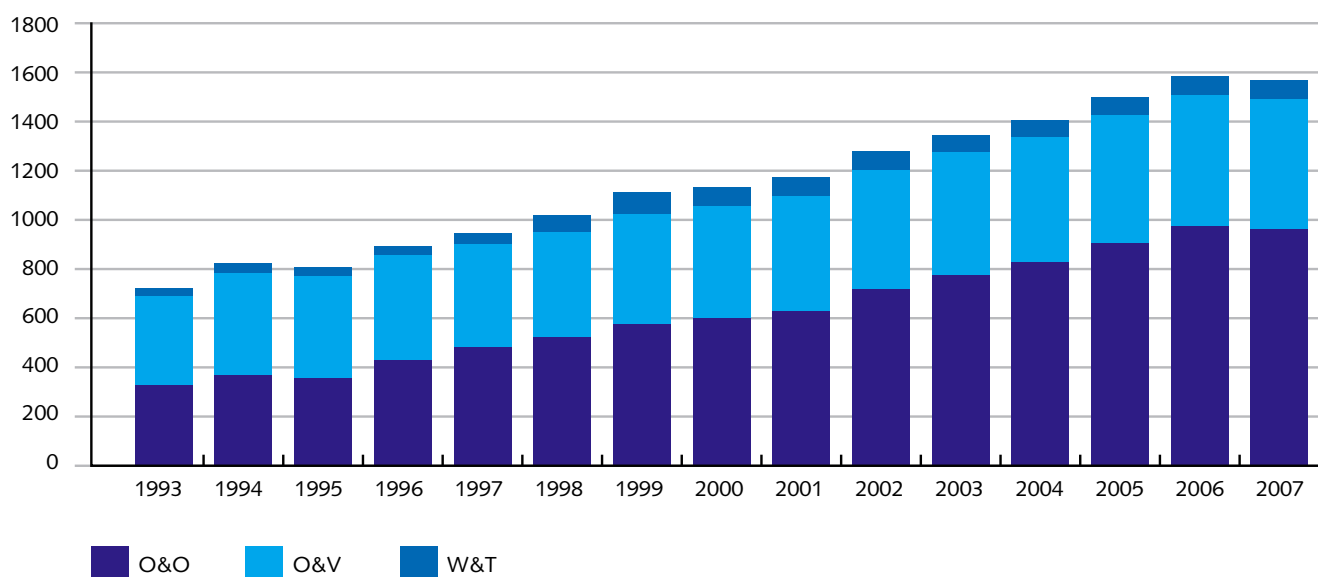
In 2007 bedraagt het **globale krediet** voor het Horizontale Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid **1.555,772 mln. EUR**, waarvan **953,584 mln. onderzoekskredieten**. Deze kredieten zitten verspreid over alle beleidsdomeinen, zoals hiervoor reeds besproken. De beleidsdomeinen EWI en Onderwijs en Vorming (OV) zijn samen goed voor 93% van het totale HBPWB. Het horizontale wetenschapsbeleid is desalniettemin belangrijk om het specifieke eigen beleid te ondersteunen en gestalte te geven.

Figuur 4. Verdeling wetenschaps- en innovatiebeleid 2007 over de 13 beleidsdomeinen

DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
BZ	Bestuurszaken
FB	Financiën en Begroting
IV	Internationaal Vlaanderen
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
OV	Onderwijs en Vorming
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
CJSJ	Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WSE	Werk en Sociale Economie
LV	Landbouw en Visserij
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

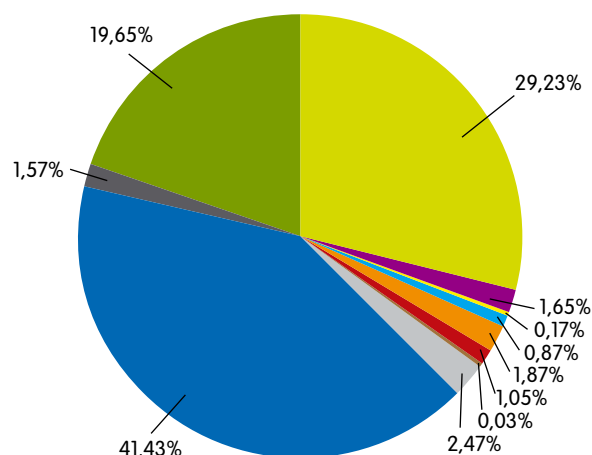
Figuur 5. Evolutie van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB) (in mln. EUR)

In figuur 5 wordt de evolutie van de overheidsmiddelen voor wetenschaps- en innovatiebeleid weergegeven. De opeenvolgende regeringen stelden het wetenschapsbeleid prioritair en voorzagen er de nodige middelen voor. In 2007 is er een daling te merken t.o.v. 2006. De 59,45 mln. EUR nieuwe initiatieven voor 2007 uit het 'eigenlijke wetenschapsbeleid' worden gemaskeerd door het niet herhalen van de speciale kredietlijn van 75 mln. EUR voor de financiering van O&O-activiteiten in hoogtechnologische KMO's in 2007.

In figuur 6 wordt het hele budget voor wetenschapsbeleid 2007 verdeeld volgens de NABS-classificatie. Deze NABS-codes duiden het toepassingsdomein aan van het uitgevoerde onderzoek en worden dus uitsluitend toegepast op de O&O-kredieten. NABS staat voor "Nomenclatuur voor de analyse en vergelijking van wetenschapsbegrotingen en -programma's". Door de snelle evolutie in sommige onderzoeksdomeinen, zijn de NABS-codes aan een volgende herziening toe. Vanaf 2008 zullen de nieuwe codes hoogstwaarschijnlijk van toepassing zijn. De indeling volgens de NABS-classificatie biedt als belangrijk voordeel dat het internationale vergelijking mogelijk maakt.

Figuur 6. Verdeling O&O-budget 2007 volgens NABS-classificatie

- 1. Exploratie en exploitatie van het aardse milieu
- 2. Infrastructuur en ruimtelijke ordening
- 3. Milieubescherming en milieuzorg
- 4. Bescherming en bevordering van de menselijke gezondheid
- 5. Productie, distributie en rationeel gebruik van energie
- 6. Landbouwproductie en -technologie
- 7. Industriële productie en technologie
- 8. Maatschappelijke structuren en relaties
- 10. Onderzoek gefinancierd uit algemene universiteitsfondsen
- 11. Niet-toepassingsgericht onderzoek
- 12. Overig onderzoek in de civiele sector

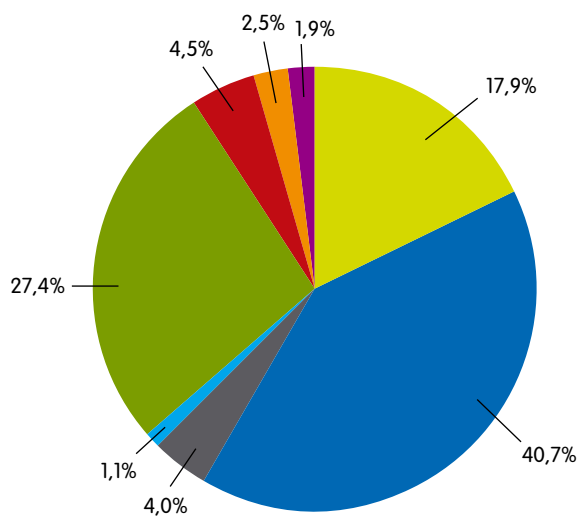
Het grootste kredietvolume is in 2007 voor het onderzoek gericht op industriële productie en technologie (NABS 7) met 395 mln. EUR (41,4%). Dan volgt niet-toepassingsgericht onderzoek (NABS 11) samen met de algemene universiteitsfondsen (NABS 10): in totaal 466 mln. EUR (49%). Dit zijn inderdaad de twee grote polen van het wetenschapsbeleid: het fundamenteel onderzoek als basis voor het verdere technologisch innovatiebeleid.

De verdeling van het totale budget van het HBPWB over deze zes grote indelingen, evenals de sterke stijging die het kent in de periode 1993-2006, wordt gegeven in onderstaande tabel. Spectaculaire stijgingen zijn gesitueerd ter hoogte van het niet-gericht onderzoek en de werkingsuitkeringen van de universiteiten enerzijds en anderzijds ter hoogte van het industrieel onderzoek. Maar ook het horizontale wetenschapsbeleid stijgt met 70 mln. EUR over de periode 1995-2003.

Tabel 10. Verdeling van het totale budget van het HBPWB (in mln. EUR)

Jaar	Niet-gericht onderzoek	Werkings-toelagen universiteiten	Andere toelagen universiteiten	Andere instellingen	Industrieel onderzoek	Wet. instellingen, dep. diensten	Sectorale initiatieven beleidsondersteunend onderzoek	Globaal wetenschapsbeleid	Totaal
1993	76,866	401,472	75,700	9,649	120,873	15,113	18,927	6,780	725,380
1994	81,487	418,670	119,152	10,015	133,743	19,246	27,092	11,140	820,545
1995	89,248	434,771	99,891	10,105	121,855	19,217	25,419	7,350	807,855
1996	106,930	449,777	91,218	10,378	146,549	40,183	28,333	17,921	891,288
1997	124,926	464,636	73,848	9,165	178,442	39,890	29,850	22,099	942,855
1998	137,439	479,022	64,903	9,237	207,867	40,380	41,704	32,704	1.013,256
1999	155,727	489,009	83,944	11,902	219,446	45,813	39,338	61,800	1.106,979
2000	171,906	500,975	88,260	11,225	216,199	54,372	43,771	40,348	1.127,056
2001	180,526	512,265	88,058	12,455	227,163	52,917	68,867	23,417	1.165,667
2002	190,964	539,532	88,506	13,822	292,746	48,983	67,338	26,911	1.268,801
2003	195,554	561,284	89,112	14,382	330,105	71,795	50,500	22,465	1.335,196
2004	218,288	577,947	83,855	14,362	378,606	65,300	31,201	23,314	1.392,873
2005	233,359	594,462	85,543	14,724	433,491	69,029	33,857	24,365	1.488,829
2006	256,512	615,125	87,926	14,968	464,754	70,457	36,200	26,325	1.572,267
2007	278,597	633,213	62,431	16,564	426,919	70,000	39,116	28,931	1.555,772

Figuur 7. Verdeling van de middelen voor het wetenschapsbeleid (HBPWB) 2007

Voor elk van de zes punten worden hieronder de grote globale uitgavenposten vermeld. De tijdreeksen die zo ontstaan zullen uitvoerig worden behandeld in het Vlaams Indicatorenboek 2007. Ook kan men op de website www.ewi-vlaanderen.be/speurgids gedetailleerde informatie vinden over de kredietlijnen. Figuur 7 toont voor 2007 de verdeling van het hele budget voor het wetenschapsbeleid over de zes indelingen.

- 1. Niet-gericht onderzoek
- 2.1 Werkingstoelagen universiteiten
- 2.2 Andere toelagen universiteiten
- 2.3 Andere instellingen
- 3. Industrieel onderzoek
- 4. Wet. instellingen, dep. diensten en VOI's
- 5. Sectorale initiatieven - beleidsondersteunend onderzoek
- 6. Globaal wetenschapsbeleid

1. Niet-gericht onderzoek aan de universiteiten

Hieronder worden de middelen weergegeven voor het niet-gericht, grensverleggend onderzoek aan de universiteiten – m.a.w. het onderzoek op vrij initiatief van de vorser. Het zijn de fondsen voor de tweede geldstroom naar de universiteiten – de eerste geldstroom bestaat uit hun werkingsuitkeringen (zie punt 2). De middelen van het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) gaan rechtstreeks naar de universiteiten en de onderzoeksraad verdeelt ze in functie van het

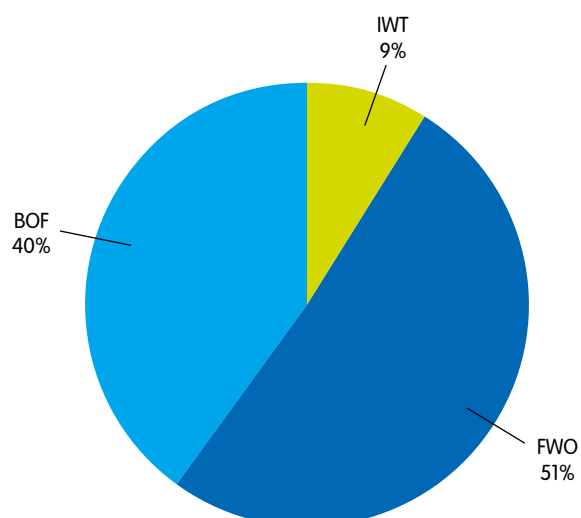
universitaire onderzoeksbeleid. De budgetten voor de specialisatiebeurzen IWT-Vlaanderen en voor de mandaten en projecten FWO-Vlaanderen, worden indirect verdeeld door deze intermediairen.

De specialisatiebeurzen IWT staan eveneens bij de tabel van het niet-gericht onderzoek – het betreft immers doctoraatsbeurzen. Er is een stijging met 2,53 mln. EUR t.o.v. 2006.

Tabel 11. Niet-gericht onderzoek aan de universiteiten 2007

	Kredieten in mln. EUR
Specialisatiebeurzen IWT	24,255
FWO-Vlaanderen	112,531
FWO-Vlaanderen (Nat. Loterij)	9,370
FWO-Vlaanderen - provisioneel krediet (Nat. Loterij)	2,342
FWO-Vlaanderen internat. onderzoeksfaciliteiten	0,941
Odysseusprogramma	12,171
Herculesstichting	5,000
Subsidie BOF	100,444
Methusalempogr.	10,043
ZAP-mandaten	1,500
Algemeen totaal	278,597

Figuur 8. Niet-gericht onderzoek aan de universiteiten 2007

De verdeling van de kredieten voor het niet-gericht onderzoek verloopt in 2007 voor 51% via het FWO-Vlaanderen, voor 40% via het BOF en voor 9% via het IWT-Vlaanderen.

2. Werking universiteiten en gelijkgestelde instellingen

Van het totaal van de kredieten voor wetenschapsbeleid nemen de toelagen voor de universiteiten een belangrijk deel voor hun rekening. Voor 2007 is dat 611,137 mln. EUR (39%). Van dit bedrag is 75% bestemd voor Onderwijs en Vorming (O&V), terwijl 25% gaat naar Onderzoek en Ontwikkeling (O&O). In tabel 12 worden de werkingsuitkeringen aan de universiteiten, andere toelagen aan de universiteiten en de andere, 'gelijkgestelde' instellingen weergegeven voor 2007 (kredieten in mln. EUR).

In tabel 12 staan ook de financiële lasten van de universiteiten vermeld. Directe schulden zijn de leningen die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest in het verleden aanging voor de financiering van haar eigen begrotingstekorten, of die

ze contractueel heeft overgenomen van andere publiekrechtelijke rechtspersonen. Ook de herfinanciering van deze leningen is directe schuld. Zo werd in 1998 een belangrijk deel van de universiteitsleningen (academische sector) in één globale lening van 215,0 mln. EUR samengebracht. Deze lening werd samen met de niet-geconsolideerde universiteitsleningen (academische sector) overgezet naar de directe schuld van de Vlaamse Gemeenschap. Eind december 2006 stond van deze in 1998 overgenomen schuld nog slechts een bedrag open van 3,177 mln. EUR. Dit saldo betreft de niet-geconsolideerde leningen. De globale lening waarvan de jaarlijkse kapitaalsaflossing 26,875 mln. EUR bedroeg, bereikte immers op 3 april 2006 haar eindvervaldag. Dit houdt een vermindering in ten opzichte van 2006 van 28,3 mln. EUR.

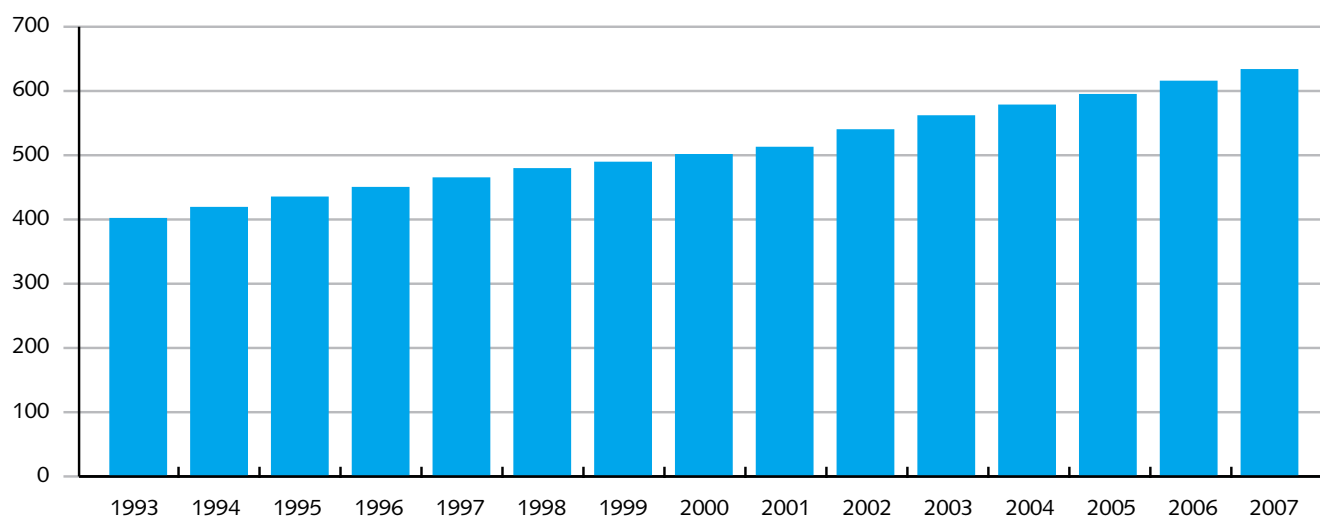
Tabel 12. Werkingsuitkeringen aan de universiteiten, andere toelagen aan de universiteiten en andere instellingen 2007

Werkingsuitkeringen aan de universiteiten	Kredieten in mln. EUR
KUBrussel	5,421
KULeuven	217,568
UHasselt	16,298
tUL	7,236
UGent	190,852
UA	84,315
VUB	76,805
Totaal werkingsuitkeringen	598,495
Aanvullende werkingsmiddelen - BAMA	12,642
Totaal werkingsuitkeringen + aanvullende middelen	611,137
Enveloppe hogescholenonderwijs academiseringsgelden (2 cycli) + elektrongelden	14,476
LRM impulsfinanciering tUL	2,600
Onderzoeksbetrokkenheid academische opleidingen aan de hogescholen	5,000
Totaal	633,213

Andere toelagen aan de universiteiten	Kredieten in mln. EUR
Financiële lasten universiteiten	2,019
Onroerende investeringen universiteiten	25,013
Toelage sociale voorzieningen studenten	15,126
Werkgeversbijdragen vrije universiteiten	20,273
Totaal	62,431

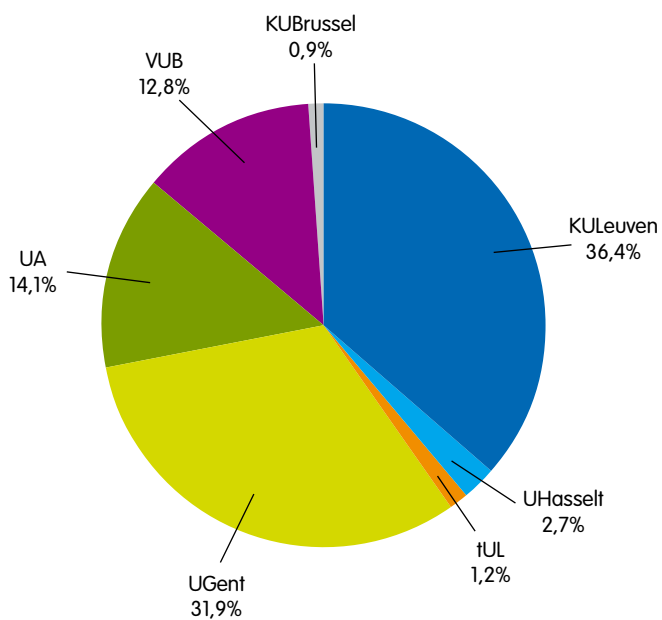
Andere instellingen	Kredieten in mln. EUR
Faculteit der Protestantse Godsgelerdheid (Brussel)	0,314
Universitair Instituut voor Jodendom "Martin Buber"	0,160
Vlerick School voor Management (VSM)	1,789
Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold" (I.T.G.)	10,317
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (I.O.B.) (vroegere UCA - college ontwikkelingslanden)	1,992
Instituut voor Europese Studiën (IES)	1,492
Postinitieel onderwijs	0,500
Totaal	16,564

Figuur 9. Evolutie van de werkingsuitkeringen aan de universiteiten (in mln. EUR)

In figuur 10 ziet men hoe deze werkingsuitkeringen procentueel verdeeld zijn over de Vlaamse universiteiten.

Figuur 10. Verdeling van de werkingsuitkeringen aan de universiteiten in 2007

3. Financiering van onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technologieën ten behoeve van het bedrijfsleven

Tabel 13 geeft een overzicht van de kredieten voor het gericht industrieel onderzoek. In 2007 gaat het om een bedrag van bijna 427 mln. EUR. De kredieten onder beheer van het IWT-Vlaanderen ter ondersteuning van acties rond technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse Regering, voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatieve samenwerkingsverbanden en voor de financiering van innovatieve mediaprojecten nemen hier een belangrijke plaats

in: 160,08 mln. EUR. De kredieten voor de onderzoeksinstituten IMEC, VITO, VIB en IBBT zijn samen goed voor 135,19 mln. EUR.

Door het niet herhalen van de 75 mln. EUR via het VINNOF voor financiering van innovatieprojecten via risicokapitaal, daalt het industrieel onderzoek in 2007 t.o.v. 2006 (-37,8 mln. EUR).

Tabel 13. Kredieten voor het gericht industrieel onderzoek 2007

	Kredieten in mln. EUR
IWT - initiatief Vlaamse regering	26,468
IWT - initiatief bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden	121,721
IWT - innovatieve mediaprojecten	11,065
IWT - Vlaams Innovatie Netwerk (VIN)	0,826
IWT - werking	11,780
IMEC	38,909
VITO	35,131
VIB	38,104
IBBT	23,046
Landbouwonderzoek	9,602
STV	2,231
IWT-TETRA (HOBUE) Fonds	7,399
PWO	9,000
Strategisch basisonderzoek SBO (GBOU)	38,604
Preklinisch toegepast onderzoek	5,000
Interfacediensten	2,717
Innovatie	30,000
Industrieel Onderzoeksfonds	11,503
vzw Flanders DC	2,374
Limburgplan	1,439
Totaal	426,919

4. Wetenschappelijke instellingen, departementale diensten en VOI's

Hier worden de kredieten ondergebracht, zoals verdeeld over de wetenschappelijke instellingen, bepaalde departementale diensten of Vlaamse Openbare Instellingen die ook onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening in hun opdracht voeren. In 2007 staan hier kredieten vermeld, voor een totaal bedrag van 70 mln. EUR.

Tabel 14 somt deze wetenschappelijke instellingen, departementale diensten en VOI's op, samen met het krediet 2007.

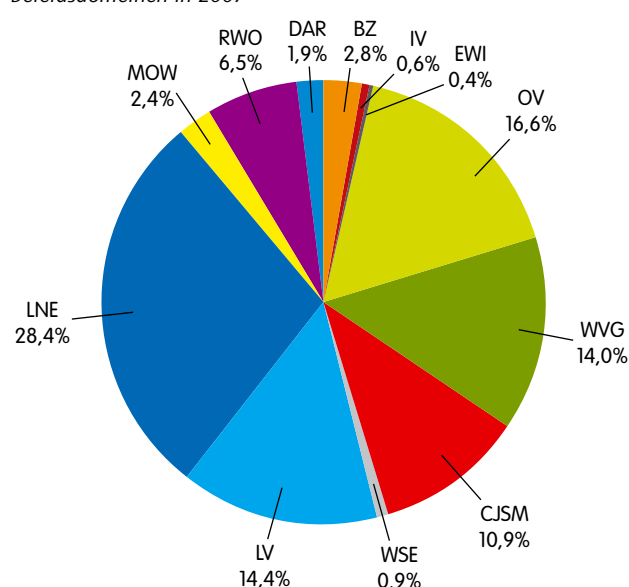
Tabel 14. Wetenschappelijke instellingen, departementale diensten en VOI's 2007

	Kredieten in mln. EUR
Instituut voor het Archeologisch Patrimonium	4,424
INBO	11,911
Koninklijk Museum Schone Kunsten Antwerpen	5,402
ILVO	16,130
viWTA	1,191
Vlaams Instituut voor de Zee	1,768
VRT	5,580
Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid -Louis Pasteur	0,991
Kind en Gezin	0,369
Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap	0,208
Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde	2,445
Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme	0,296
VMM	7,874
OVAM	2,620
AQUAFIN	4,066
VLM	0,542
MINA 361B1223	1,015
Waterbouwkundig Laboratorium	2,409
Nederlandse Taalunie	0,760
Totaal	70,000

5. Sectorale initiatieven en beleidsondersteunend onderzoek en studies

De kredieten voor het beleidsondersteunend onderzoek en beleidsgerichte initiatieven uit het horizontale wetenschapsbeleid worden hier ondergebracht, samen goed voor 39,1 mln. EUR. In figuur 11 wordt de procentuele verdeling ervan weergegeven.

Figuur 11. Verdeling van de kredieten voor de sectorale initiatieven en het horizontaal beleidsondersteunende onderzoek over de beleidsdomeinen in 2007

6. Allerhande uitgaven i.v.m. het algemene wetenschapsbeleid

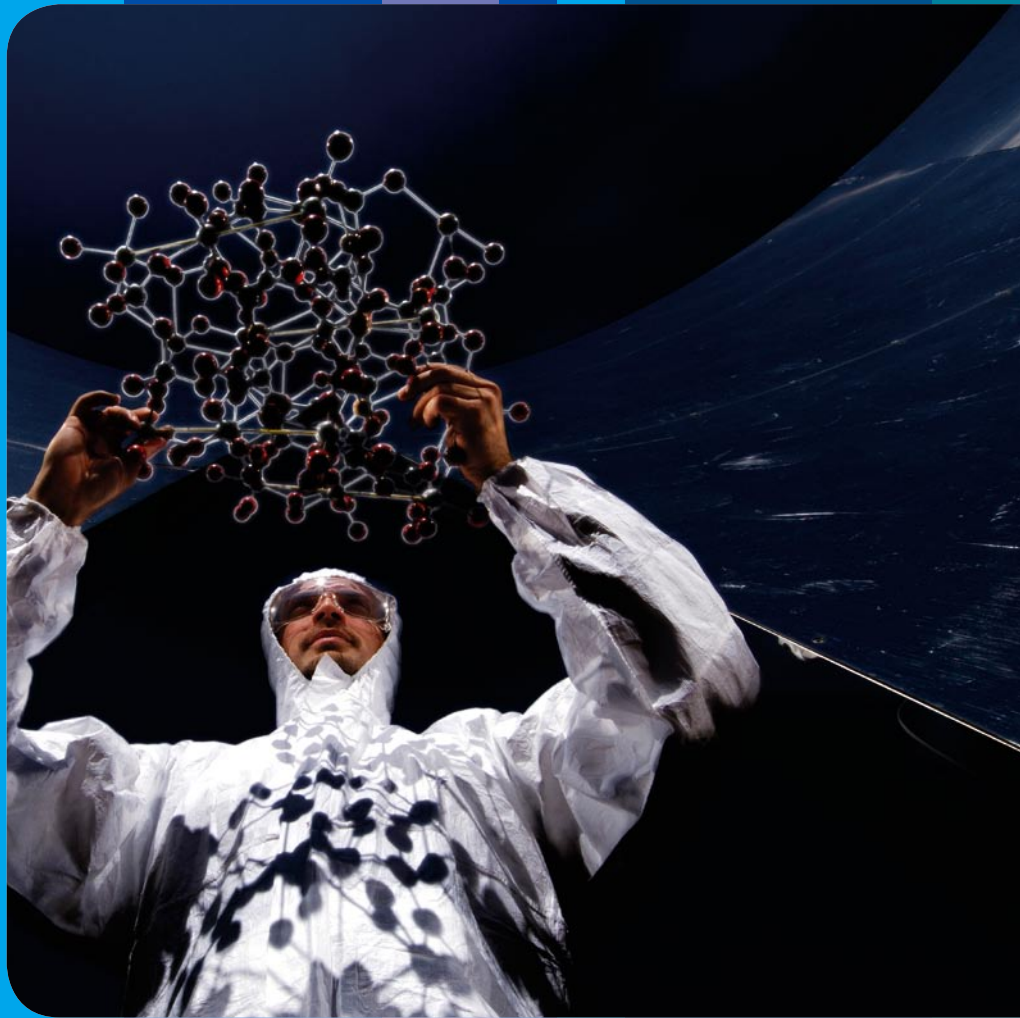
Hierin kaderen de initiatieven ter ondersteuning van het wetenschapsbeleid in zijn geheel. De adviesorganen werden hier mee opgenomen, aangezien zij het globale beleid inzake wetenschap en technologie ondersteunen.

Tabel 15. Uitgaven i.v.m. het algemene wetenschapsbeleid 2007

	Kredieten in mln. EUR
Koninklijke Academie voor Geneeskunde	0,169
Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten	1,129
Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde - Gent	0,258
Dotatie VRWB	0,465
Conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties	0,996
Vlaams elektronisch netwerk - Lissabonstrategie Vlaanderen i2010/e-onderzoek	3,031
Bekendmaking wetenschapsbeleid	2,371
Internationale wetenschappelijke samenwerking	4,069
Stichting Flanders Technology International	3,904
Inventarisatie en valorisatie wet. en tech. Onderzoek (VIA)	0,050
Subsidie IWETO	0,256
Subsidie aan steunpunten beleidsrelevant onderzoek	9,974
Allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. wetenschap, technologie en innovatie	0,240
Expertisecellen	2,019
Totaal	28,931

O&O-overheidsuitgaven - Uitbouw kennisgebaseerde economie

Deel 3

Randvoorwaarde voor een goed wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid is de beschikbaarheid van voldoende middelen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O). Een van de meest gebruikte indicatoren om de O&O-kredieten weer te geven, is de O&O-intensiteit: het percentage van het Bruto Binnenlands Regionaal Product (BBRP) dat besteed wordt aan O&O. Deze indicator schakelt de invloed van de grootte van een gebied uit en is dus eveneens zeer geschikt voor internationale vergelijkingen. De financiële middelen die opgenomen worden in de indicator zijn alle O&O-uitgaven van Vlaamse bedrijven (BERD: Business Expenditure on Research and Development), van de Collectieve Onderzoekscentra, van de overheid, van de universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs en van de non-profitinstellingen. Dit totaal wordt aangeduid als de GERD: Gross Expenditure on Research and Development.

Op de Europese Top in Lissabon in maart 2000 werd als doel gesteld om van Europa de meest competitieve, kennisgebaseerde economie ter wereld te maken tegen eind 2010. Om dat te realiseren werd in een verdere stap op de Top in Barcelona (maart 2002) het streefdoel gesteld om tegen 2010 de O&O-uitgaven (GERD) in de EU te verhogen tot 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Onderzoek en ontwikkeling spelen immers een cruciale rol bij de uitbouw van een bloeiende economie. Als bijkomende doelstelling werd vastgelegd dat één derde van de O&O-bestedingen gefinancierd moet worden door de overheid; de andere twee derden door de industrie.

Vlaanderen heeft zich ten volle ingeschakeld in deze Europese ambitie en vertaalde die in de Vlaamse context via het Innovatiepact. Dit pact werd ondertekend in maart 2003 en houdt een formeel engagement in van alle betrokken actoren in het Vlaamse innovatielandschap (overheid, bedrijfsleven, universiteiten en onderzoeksinstellingen) om door gezamenlijke en complementaire inspanningen deze 3%-norm te realiseren.

Hoofdstuk 3.1

Vlaanderen

De O&O-intensiteit wordt berekend op basis van de resultaten uit de tweejaarlijkse OESO O&O-enquêtes. Voor de enquête 2006 (periode 2004-2005) zijn dergelijke gegevens recent berekend en zullen worden gepubliceerd in het Vlaams Indicatorenboek 2007.

Voor 2006 en 2007 zijn uiteraard nog geen enquêtegegevens beschikbaar en ook nog geen alternatieve informatiebronnen. Daarom wordt hier eenzelfde **benaderende** berekening opgenomen, zoals reeds eerder gepubliceerd in de Speurgidsen.

De opbouw van de berekening is als volgt:

1. de inspanningen van de Vlaamse overheid alléén;
2. de inspanningen van de Vlaamse + het Vlaams aandeel in de federale overheidskredieten;
3. de inspanningen van de Vlaamse overheid + het Vlaamse aandeel in de federale overheidskredieten + het Vlaamse aandeel van de kredieten van de EU- onderzoeksprogramma's (Kaderprogramma's).

Tabel 16. Evolutie O&O-kredieten en O&O-kredieten als % BBPR Vlaamse overheid

O&O- kredieten (in mln. EUR)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vlaamse overheid ⁽¹⁾	625,071	711,258	770,687	820,666	898,638	966,137	953,584
Vlaams aandeel Federale overheid ⁽²⁾	240,052	235,515	252,597	248,878	233,595	252,887	235,223
Vlaams aandeel Federale overheid ⁽³⁾	272,383	268,151	279,271	282,974	259,004	287,058	272,569
Totaal V + Fed ⁽²⁾	865,123	946,773	1.023,284	1.069,544	1.132,233	1.219,024	1.188,807
Totaal V + Fed ⁽³⁾	897,454	979,409	1.049,958	1.103,640	1.157,642	1.253,195	1.226,153
Vlaams aandeel EU ⁽⁴⁾	70,723	70,723	70,723	70,723	70,723	70,723	70,723
VI + Fed ⁽²⁾ + EU	935,845	1.017,495	1.094,006	1.140,266	1.202,955	1.289,747	1.259,529
VI + Fed ⁽³⁾ + EU	968,177	1.050,131	1.120,680	1.174,362	1.228,364	1.323,918	1.296,875
BBPR ⁽⁵⁾ in mln. EUR	147.999,4	152.714,9	157.115,1	164.948,3	170.768,7	180.284,9	188.487,9

O&O als % BBPR	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vlaamse overheid ⁽¹⁾	0,42	0,47	0,49	0,50	0,53	0,54	0,51
VI + Federale overheid ⁽²⁾	0,58	0,62	0,65	0,65	0,66	0,68	0,63
VI + Federale overheid ⁽³⁾	0,61	0,64	0,67	0,67	0,68	0,70	0,65
VI + Fed ⁽²⁾ + EU	0,63	0,67	0,70	0,69	0,70	0,72	0,67
VI + Fed ⁽³⁾ + EU	0,65	0,69	0,71	0,71	0,72	0,73	0,69
BERD ⁽⁶⁾	1,84	1,61	1,51	1,42	1,46	1,46	1,46
Totaal VI + BERD	2,26	2,08	2,00	1,92	1,99	2,00	1,97
Totaal overh ⁽²⁾ + BERD	2,47	2,28	2,21	2,11	2,16	2,18	2,13
Totaal overh ⁽³⁾ + BERD	2,49	2,30	2,22	2,13	2,18	2,19	2,15

⁽¹⁾ Vlaamse overheid zoals vastgelegd in het HBPWB – definitieve kredieten 2001-2006, initiële kredieten 2007

⁽²⁾ Vlaams aandeel in de federale O&O kredieten: verdeelsleutel ESA aan 35,5% Vlaams (Bron: VRWB - Vlaams Indicatorenboek 2005) en rest federale kredieten aan 56% Vlaams. Federale O&O-kredieten: Bron: Overleggroep CFS/STAT, bewerkingen Federaal Wetenschapsbeleid. Voor 2006: initiële kredieten; voor 2007: voorlopige cijfers

⁽³⁾ Vlaams aandeel in de federale O&O kredieten volgens de verdeelsleutel 56% V

⁽⁴⁾ Geraamd volgens berekende return van 2,2% voor het Vijfde Kaderprogramma (1998-2002). Dezelfde return werd toegepast voor de volgende jaren. Bron: Vlaanderen in het Europese Vijfde Kaderprogramma voor Onderzoek, P. Dengis, E. Dewallef en K. Verlaeckt, 2005

⁽⁵⁾ Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering - Vlaamse overheid (versie 25 januari 2007 van de berekeningen), op basis van diverse bronnen: 2001-2004: INR; 2005-2007: raming Studiedienst van de Vlaamse Regering

⁽⁶⁾ Bron: 3% nota, Steunpunt O&O Indicatoren, 14 maart 2007. Voor 2006 en 2007 werd het % BERD 2005 aangehouden

Bij de berekening van het aandeel van Vlaanderen in de federale kredieten van wetenschapsbeleid worden twee verdeelsleutels gehanteerd (V=Vlaams):

- 35,5% V ESA (Bron: VRWB) en 56% V voor de rest van de federale O&O-kredieten;
- 56% V: de algemene, tot nu toe gehanteerde verdeelsleutel voor de federale wetenschapskredieten.

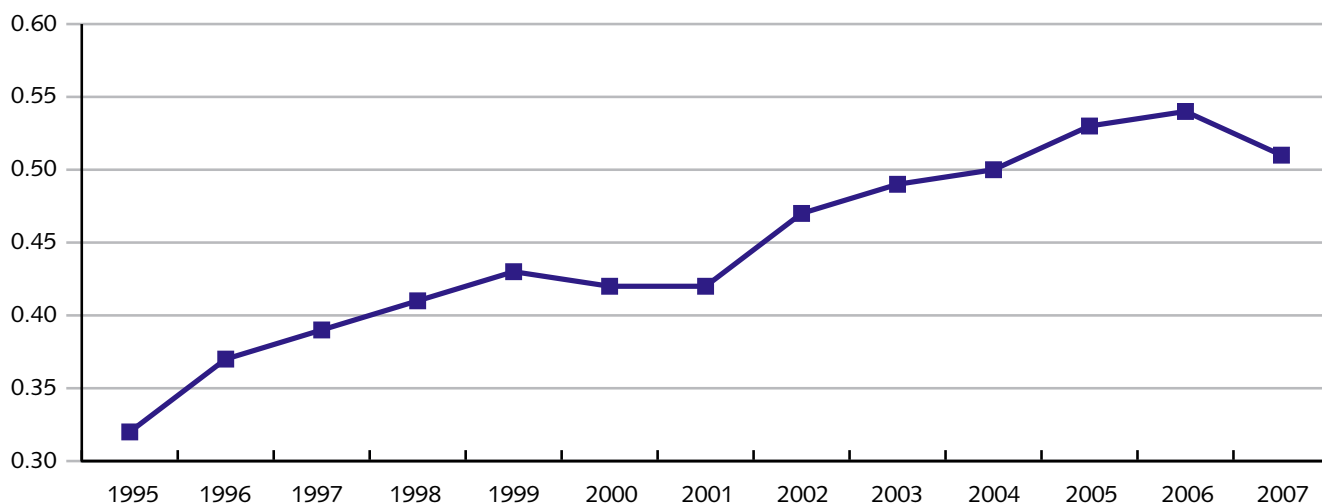
Verder worden de gezamenlijke inspanningen van de **overheid** (GBAORD = Government Appropriations or Outlays for R&D, de O&O-overheidskredieten) - Vlaams, federaal en EU, en de input vanuit de **industrie** (BERD, uitgedrukt als % BBP) benaderend berekend.

Voor deze handelwijze is enig voorbehoud gewettigd, omdat men gegevens samentelt die verkregen werden via twee verschillende methodologieën. Voor de bedrijven wordt de BERD (Expenditure on

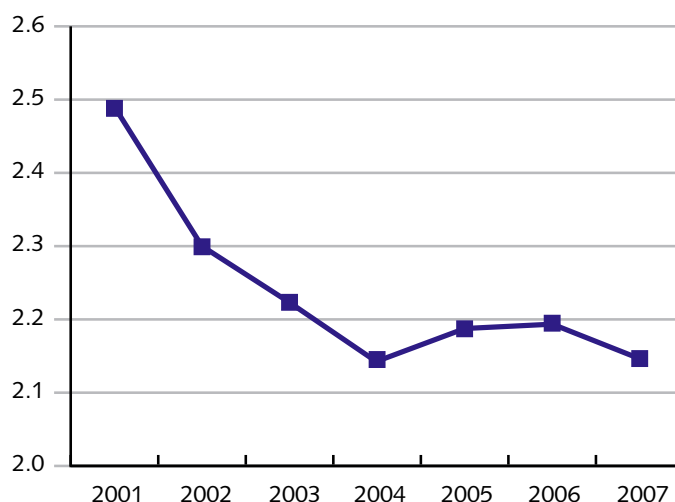
R&D in the Business Enterprise Sector, de uitgaven van de industrie voor O&O), zoals bekomen uit de O&O-enquêtes profitsector, gehanteerd. Voor de jaren 2002 en 2003 was er een reële daling van de O&O-uitgaven van de bedrijven vast te stellen. Dat was trouwens de algemene internationale trend.

Uit tabel 16 en figuur 12 blijkt de overheidsinspanning om de O&O-kredieten elk jaar in belangrijke mate te verhogen. De Vlaamse overheid heeft een groeipad uitgezet voor de verhoging van het O&O-overheidsbudget gedurende de komende jaren, opdat in 2010 de 1% - doelstelling gehaald kan worden. De profitsector zal, zeker gezien de inzinking in 2002 en 2003, zijn O&O-inspanningen ook nog aanzienlijk moeten opvoeren, wil men in 2010 de gezamenlijke 3%-norm bereiken. Ook de Europese Commissie is zich bewust van het feit dat halverwege naar 2010 toe de vooropgestelde doelstelling van de 3%-norm niet gehaald zal worden, tenzij zowel de overheid als de industrie nog aanzienlijke bijkomende inspanningen leveren.

Figuur 12. Evolutie van het % O&O/BBP-Vlaanderen, alleen rekening houdend met de kredieten van de Vlaamse overheid

Figuur 13. Evolutie van het % O&O/BBP-Vlaanderen, Vlaamse overheidskredieten + aandeel in de federale O&O-kredieten volgens de verdeelsleutel 56% V + Vlaamse return EU-KP + BERD

Hoofdstuk 3.2

Internationale vergelijking van de overheidsinspanningen voor O&O (GBAORD)

De overheidsinspanningen worden uitgedrukt in GBAORD (Government Appropriations or Outlays for R&D), zijnde de kredieten van de overheid die beschikbaar staan voor O&O. De GBAORD is een indicator, gehanteerd door OESO en EUROSTAT, die een idee geeft van de input die de overheid geeft voor O&O.

Tabel 17 geeft een internationale vergelijking van de GBAORD als % BBP (eigen berekening).

Tabel 17. Internationale vergelijking van de O&O-overheidsuitgaven (GBAORD), uitgedrukt in % BBP(R)

	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vlaanderen*	0,37	0,41	0,42	0,42	0,47	0,49	0,50	0,53	0,54	0,51
Vlaanderen**	0,60	0,64	0,64	0,63	0,67	0,70	0,69	0,70	0,72	0,67
Vlaanderen***	0,64	0,66	0,66	0,65	0,69	0,71	0,71	0,72	0,73	0,69
België	0,54	0,56	0,57	0,59	0,60	0,61	0,59	0,60	0,62	
Duitsland	0,88	0,81	0,79	0,78	0,78	0,79	0,77	0,77	geen data	
Frankrijk	1,07	0,96	0,96	0,99	1,00	0,99	0,96	0,93	geen data	
Verenigd Koninkrijk	0,75	0,66	0,69	0,68	0,77	0,76	0,71	0,72	geen data	
Ierland	0,32	0,27	0,30	0,32	0,33	0,34	0,42	0,42	geen data	
Nederland	0,81	0,79	0,77	0,75	0,74	0,74	0,73	0,71	geen data	
Denemarken	0,71	0,74	0,76	0,75	0,73	0,73	0,71	0,71	0,71	
Finland	0,95	1,07	0,98	0,97	0,96	1,00	1,01	1,03	1,03	
Zweden	1,07	0,77	0,71	0,84	0,90	0,95	0,90	0,89	0,88	
Italië	0,57	0,56	0,64	0,68	geen data	geen data	geen data	0,73	0,59	
Portugal	0,48	0,51	0,58	0,60	0,67	0,62	0,64	0,73	0,75	
Spanje	0,47	0,55	0,60	0,66	0,74	0,73	0,80	0,85	geen data	
Verenigde Staten	0,89	0,85	0,86	0,91	0,99	1,05	1,08	1,07	1,00	
Japan	0,56	0,60	0,66	0,70	0,72	0,73	0,73	0,71	geen data	

Main Science and Technology Indicators, OECD, Volume 2006/2

* Vlaamse overheidskredieten

** Vlaamse overheidskredieten + verdeelsleutel ESA aan 35,5% ESA (1997-2003) + rest federale kredieten aan 56% Vlaams + EU-KP Vlaams aandeel

*** Vlaamse overheidskredieten + Vlaams aandeel 56% van de federale kredieten + EU-KP Vlaams aandeel

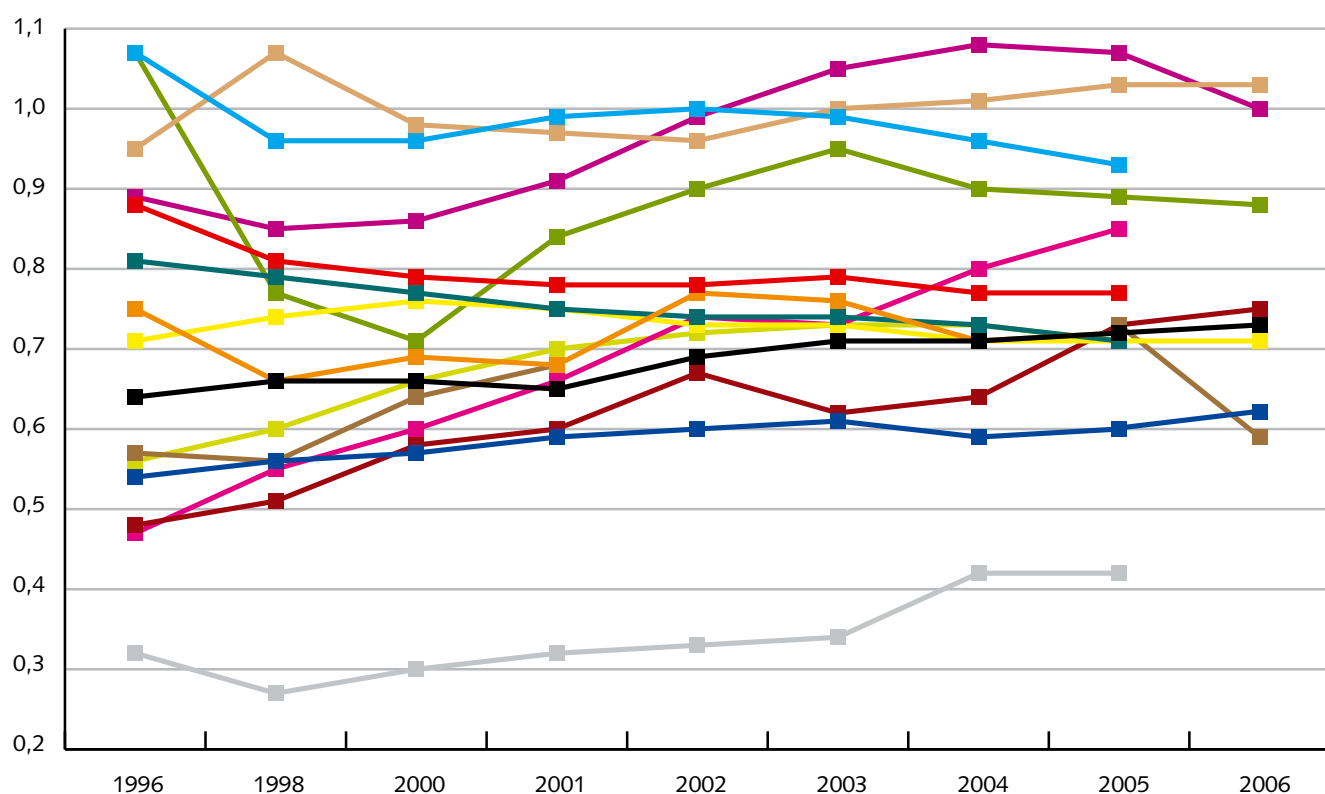
De cijfers uit tabel 17 worden in figuur 14 grafisch weergegeven. Voor Vlaanderen werden bij de Vlaamse overheidskredieten ook een Vlaams aandeel van 56% van de federale kredieten en het Vlaamse aandeel uit het EU Kaderprogramma bijgeteld. De Belgische cijfers worden bekomen door deze van de federale overheid, gewesten en gemeenschappen samen te tellen.

Het is duidelijk zichtbaar dat de cijfers voor O&O-overheidsuitgaven, wanneer ze uitgedrukt worden als % BBP, niet in ieder land jaar na jaar verder stijgen. In sommige landen stagneert het cijfer, in andere landen is er zelfs een daling merkbaar over meerdere jaren.

Uit tabel 17 en figuur 14 is af te leiden dat Vlaanderen zich dan ook blijft handhaven tussen de vergeleken landen.

Op te merken valt bovendien nog dat sommige landen een niet onbelangrijk deel van de O&O-uitgaven voor defensie voorzien. De VS lopen daarbij op kop met 56% van het O&O-budget voor defensie in 2004. In datzelfde jaar is het EU-25 gemiddelde 15%, met het Verenigd Koninkrijk 32%, Frankrijk 23%, Spanje 20%, Duitsland 5,8%, Finland 2,3% en Denemarken 1,3%. Voor België is dit aandeel zeer gering (0,3%), Vlaanderen financiert zelfs helemaal geen onderzoek in de sector defensie.

Figuur 14. Internationale vergelijking van de O&O-overheidsuitgaven (GBAORD), uitgedrukt in % BBP(R)

Slotbeschouwingen

Deze EWI-Speurgids gaf een overzicht van de Vlaamse overheidskredieten en -initiatieven van het economische en het wetenschaps- en innovatiebeleid voor 2007. De Speurgids doet dat op een heel transparante manier: men leest zwart op wit over hoeveel werkingsmiddelen de Vlaamse universiteiten in 2007 beschikken, hoe groot de dotatie aan het VLAO is, binnen welke andere beleidsdomeinen er nog wetenschappelijk onderzoek wordt verricht, enz. Bovendien wordt ieder initiatief, iedere kredietlijn in detail toegelicht op www.ewi-vlaanderen.be/speurgids.

Deze verregaande transparantie impliceert echter niet dat conclusies trekken simpel is geworden. Wel integendeel: omzichtigheid in deze complexe materie is steeds geboden. Er is reeds veel gezegd, geschreven (en ook berekend) rond de Lissabondoelstelling om van Europa de meest competitieve, kennisgebaseerde economie ter wereld te maken tegen eind 2010. Men wil dit doel realiseren door tegen eind 2010 de O&O-uitgaven in de EU te verhogen tot 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product), de zogenaamde 3%-norm. Vlaanderen heeft zich ten volle ingeschakeld in deze Europese ambitie via het Innovatiepact. Dit pact houdt een formeel engagement in van alle betrokken actoren (overheid, bedrijfsleven, universiteiten en onderzoeksinstituten) om door gezamenlijke en complementaire inspanningen deze 3%-norm te realiseren.

Deze publicatie toont aan hoe moeilijk het is en zal blijven om de 3%-doelstelling te realiseren. Een structurele verhoging van de overheidsfinanciering voor O&O van om en bij de 60 miljoen euro in 2007 in de begrotingsprogramma's wetenschapsbeleid van EWI én daarbovenop een indexering van die begrotingskredieten zijn nog steeds onvoldoende om een reële stijging van het totale O&O-krediet te bewerkstelligen t.o.v. het voorgaande jaar (dit omwille van het wegvallen van een belangrijke eenmalige financiële injectie).

Het globale O&O-overheidsbudget daalt t.o.v. 2006 met 1,3% tot 953,584 mln. EUR. Dit krediet komt overeen met 0,51% van het BBP-Vlaanderen. In 2006 was dat nog 0,54%. Zich baserend op de geraamde groei van het regionale BBP kan men berekenen dat er in 2007 een stijging van het O&O-overheidsbudget met maar liefst 5,3% nodig was om dan nog alleen maar een status quo te realiseren.

Met de Lissabondoelstelling is zeker niets verkeerd, maar misschien moet men wel eens kritisch durven nadenken over de manier waarop afgesproken werd dit doel meetbaar te maken: de berekening van de zogenaamde 3%-norm. Er is immers relatief gezien een zeer sterke verhoging van het wetenschapsbudget vereist, om deze stijging zichtbaar te maken als ook het BBP-Vlaanderen sterk stijgt. Zowel de overheid als de industrie zullen niet 1 maar 3 tandjes moeten bijsteken ... En last but not least, de input is slechts één zijde van de medaille. De inzet van meer middelen impliceert niet altijd meer efficiëntie: permanente evaluatie en bijsturing van de overheidsuitgaven zijn dan ook kernopdrachten van EWI.

Wij hopen dat u deze eerste EWI-Speurgids met plezier doorgenomen hebt en vooral dat u hierin het antwoord op uw vragen vindt. Hebt u opmerkingen of suggesties? Of hebt u toch nog een vraag over het economische, wetenschaps- en innovatiebeleid van de Vlaamse overheid, neem dan contact met ons op via info@ewi.vlaanderen.be.

En natuurlijk kunt u voor meer toelichting bij een bepaalde kredietlijn, programma, beleidsaccent, instelling, ... ook surfen naar de specifieke pagina van de EWI-website, www.ewi-vlaanderen.be/speurgids, die u begeleidt bij het gericht speuren naar informatie. Verder kunt u hier terecht voor het gratis downloaden van deze of andere EWI-publicaties als pdf-bestand. In de loop van het jaar zult u er de aangepaste kredieten 2007 kunnen raadplegen (na begrotingscontrole), en het archief raadplegen van het wetenschapsbeleid (1993-2006). Kom dus geregeld een kijkje nemen op www.ewi-vlaanderen.be.

Graag verwijzen we ook naar de EWI-reviews: 3-maandelijkse uitgaven van het departement EWI waarin telkens enkele thema's belicht worden.

Gebruikte afkortingen

BA	Basisallocatie	NABS	Nomenclatuur voor de analyse en vergelijking van wetenschapsbegrotingen en- programma's
BAMA	Bachelor-masterstructuur	NACE	Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Unie
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid	OA	organisatieafdeling
BEA	Budget voor economisch advies	O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
BERD	Expenditure on R&D in the Business Enterprise Sector	O&V	Onderwijs en Vorming
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds	OBPWO	Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek
BP	Begrotingsprogramma	OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
BZ	Bestuurszaken	OV	Onderwijs en Vorming
CJSM	Cultuur, Jeugd, Sport en Media	OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid	PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling	PROG.	Begrotingsprogramma
ESA	European Space Agency (Europese ruimtevaartorganisatie)	PWO	Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek
ESF	Europees Sociaal Fonds	RO	Ruimtelijke ordening
EU	Europese Unie	RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap	SBO	Strategisch Basisonderzoek
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie	SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
FB	Financiën en Begroting	TPP	Technologisch Product- en Proces
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldaufbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven	tUL	transnationale Universiteit Limburg
FTI	Flanders Technology International	TWOL	Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen	UA	Universiteit Antwerpen
GBAORD	Government Budget Appropriations or Outlays on R&D	UGent	Universiteit Gent
GBOU	Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten	UHasselt	Universiteit Hasselt
GERD	Gross Expenditure on R&D	UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
HBPWB	Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid	UNU	United Nations University – Universiteit van de Verenigde Naties
IBBT	Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie	VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie	VIB	Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek	VIN	Vlaams Innovatie Netwerk
IMEC	Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum	VINNOF	Vlaams Innovatiefonds
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek	VIOE	Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde	VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
IV	Internationaal Vlaanderen	viWTA	Vlaams instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap	VIZO	Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen
IWETO	Inventaris van het Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek	VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw
IWT	Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen	VLAO	Vlaams Agentschap Ondernemen
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen	VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
KMO	Kleine of Middelgrote Onderneming	VLM	Vlaamse Landmaatschappij
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen	VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
KP	Kaderprogramma	VOI	Vlaamse Openbare Instelling
KUBrussel	Katholieke Universiteit Brussel	VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
KULeuven	Katholieke Universiteit Leuven	VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroep
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie	VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
LRM	Limburgse Reconvertiemaatschappij	VUB	Vrije Universiteit Brussel
LV	Landbouw en Visserij	W&T	Wetenschappelijke en Technologische Dienstverlening
MER	Milieueffectenrapport	WSE	Werk en Sociale Economie
MINA-fonds	Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuurbehoud	WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
MIRA	Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen	ZAP	Zelfstandig Academisch Personeel
MOD	Managementondersteunende Diensten		
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken		

Medewerkers

IWT-Vlaanderen: Paul Zeeuwts; **FWO-Vlaanderen:** Benno Hinnekint; **IBBT:** Karen Boers; **IMEC:** Koen Snoeckx; **VIB:** Lieve Ongena; **VITO:** Dirk Fransaer; **PMV:** Bart De Smet; **VPM:** Herman Daems; **LRM:** Lieve Ketelslegers; **INBO:** Jos Van Slycken, Beatrijs Van der Aa; **AQUAFIN:** Eev Breugelmans, Chris Thoeys; **OVAM:** Luc Vanacker; **VLM:** Roland De Paepe, Sofie Ducheyne; **VMM:** Ann De Meester; **Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap:** Rudi Kennes; **KMDA:** Zjef Pereboom; **Kind en Gezin:** Bea Buysse; **STV:** Paul Berckmans; **ILVO:** André Roelandts, Erik Van Bockstaele, Dirk Van Lierde; **KANTL:** Marijke De Wit; **KMSKA:** Marjolijn Barbier; **Toerisme Vlaanderen:** Jan Van Praet; **VLAM:** Jean De Lescluze, Luc Van Bellegem; **viWTA:** Robby Berloznik; **Agentschap Economie:** Tim Ampe; **DAR:** Tine Mortelmans, Frank Steenput, Sabine Van de Gaer, Heidi Vander Poorten; **BZ:** Annemie Degroote, Jeroen Dejonckheere, Fatima Tigra; **FB:** Bart Dewandeleer, Stefan Lagast, Tom Van Laere; **IV:** Koen Jongbloet, Jos Van Cleynenbreugel; **OV:** Lieven Blomme, Noël Vercruysse, Geertrui De Ruytter, Micheline Scheys; **WVG:** Kurt Cooreman, Anne Van Wallegghem, Ria Vandenreyt, Jos Versaen, Dirk Wildemeersch; Herwig Deumens; **CJSM:** Martin Decuyper, Patrick Ghelen, Sofie Taghon, Tony Verstraete; **WSE:** Johan Troch, Ann Van den Cruyce; **LV:** Nicole De Boeck, Inge Piessens, Dirk Van Gijsegheem; **LNE:** Philippe Van Haver; Marnix De Vrieze, Martien Swerts, Katrijn Van Damme, Lieve Vandecasteele, Elke Vanwildemeersch, Jan Vereecke; **MOW:** Wilfried Goossens, Frank Mostaert, Lieve Van de Water; **RWO:** Sofie Houvenaghel, René Van der Lecq, Ronald Van Paassen.

Colofon

De EWI-Speurgids is een publicatie van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid.

Samenstelling en redactie:
Koen Waeyaert

Eindredactie en verantwoordelijke uitgever:
Rudy Aernoudt

Voor inlichtingen of voor het verkrijgen van een exemplaar kunt u zich wenden tot:

Vlaamse overheid

Departement EWI

Team Statistieken en Indicatoren

Pascale Dengis, teamleidster

Koning Albert II-laan 35, bus 10

1030 Brussel

T +32 (0)2 553 57 40

info@ewi.vlaanderen.be

www.ewi-vlaanderen.be/speurgids

This publication is also available in English.

Vlaamse overheid

D/2007/3241/045

Vlaamse overheid
Departement Economie,
Wetenschap en Innovatie
Koning Albert II-laan 35 bus 10
1030 Brussel
info@ewi.vlaanderen.be
www.ewi-vlaanderen.be

